Fondator:

Mitropolitul ANDREI ŞAGUNA

1853

Telegraful Roman

FOAIE EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

Anul 152
SIBIU
1 şi 15 decembrie
Nr. 45—48
2004

4000L Muzeul Național Filatelic ROMÂNIA Muzeul Național de Istorie a României 2004

N an-Ioan
Str. Axente Sever 27
Sibiu

RĂSĂRIT-A LUMII LUMINA CUNOŞTINŢEI!

„ASTĂZI S-A NĂSCUT HRISTOS"

Iată că ne-a ajutat Dumnezeu să ajungem şi în acest an la sărbătoarea Naşterii Domnului. Cel a cărui naştere o sărbătorim astăzi, ne-a învăţat tot ceea ce trebuie să ştim şi să facem, pentru a dobândi mântuirea. El a venit în lume şi S-a întrupat pentru a ne da ştire despre mântuirea noastră.

El a fost trimis de Dumnezeu „pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire", precum spunem în Simbolul credinţei. Pentru că Dumnezeu dăduse o lege care acum se cerea înnoită, căci ea nu mai era de ajuns, aşa încât nu mai era o călăuză sinceră spre împărăţia lui Dumnezeu.

De aceea Dumnezeu a venit în lume, să îndrepte ceea ce era de îndreptat şi să pună la cale o lege nouă, care să o îndrepte pe cea veche, care nu mai corespundea adevărului. Se vede aceasta din tâlcuirea Legii Vechi pe care a îndreptat-o, pentru că ea devenise un fel de poruncă care era interpretată greşit de către oameni, încercând să-i înveţe că litera omoară, iar duhul îi face vii. El a venit să îndrepte învăţătura, să o completeze şi să îi dea o altă autoritate, spunând că aceasta vine de la Dumnezeu.

De ce oare a fost nevoie de o Lege Nouă? Pentru că învăţătura lui Dumnezeu, să se ştie bine, că era dată chiar de Fiul lui Dumnezeu, să I se închine Lui şi să-I aducă prinos de laudă. Pentru că Iisus Hristos a venit El Însuşi, să întărească legea şi să deschidă ochii oamenilor spre a o înţelege.

De aceea Mântuitorul S-a prezentat pe Sine, zicând: *„Eu sunt Calea, Adevărul şi Viaţa"* (Ioan 14, 6). Şi tot El a mai spus altădată: *„Eu sunt uşa: prin Mine de va intra cineva, se va mântui"* (Ioan 10, 9). Aceste cuvinte au foarte mare însemnătate, pentru toţi oamenii. Căci ce învăţăm de aici? Că nu există nici un alt fel de adevăr, nici altă cale, nici altă uşă spre mântuire.

Vreau să vă învăţ ce înseamnă cuvintele: *„Eu sunt uşa"*. Căci cuvintele acestea sunt dintre cele mai importante, pe care le-a spus Iisus. Uşa mântuirii este în primul rând credinţa în Dumnezeu şi în Iisus Hristos ca Fiu al lui Dumnezeu. Uşa mântuirii înseamnă credinţa că Dumnezeu ne ocroteşte şi ne ajută, şi că, la vremea cuvenită, ne va ju-

(Continuare în pag. a 2-a)

† ANTONIE
Mitropolitul Ardealului

Proclamarea unităţii naţionale, la Alba-Iulia, în ziua de 1 Decembrie 1918

Pentru multe popoare asuprite, anul 1918 a fost un an al împlinirii dorinţelor îndrituite, nutrite veacuri de-a rândul. Adevărul neamurilor avea să răsară din pământul adăpat cu sângele eroilor care şi-au jertfit viaţa pentru biruinţa dreptăţii imanente.

Conducătorii destinului neamului românesc nu şi-au pierdut nădejdea în izbânda adevărului nici în cele mai grele suferinţe. În clipele de cumplite încercări, la 27 martie 1918, de la Răsărit, a început să mijească cea dintâi rază a soarelui dreptăţii, prin desfacerea Basarabiei de ţarismul istovit şi revenirea ei la sânul Patriei străbune.

La 28 noiembrie 1918, bucovinenii s-au afirmat, decizând unirea necondiţionată şi pentru vecie a Bucovinei cu România.

La 1 decembrie 1918, la Marea Adunare Naţională de la Alba-Iulia, românii din Transilvania, Banat şi Ţara Ungurească au decretat unirea cu România, a acelor români şi a teritoriilor locuite de dânşii.

Pentru Marea Adunare Naţională de la Alba-Iulia n-a fost nevoie de o pregătire deosebită a opiniei publice. Pregătirea necesară se realizase în curgerea vremii, timp de sute de ani. Ca la un semnal dat, românimea din întregul arc carpatic, din Ardeal, Banat, Crişana, Maramureş, s-a pornit spre Alba-Iulia, adică spre Bălgrad, cum i se spunea pe vechiul său nume.

Pe vatra bătătorită de Mihai Vodă Viteazul la triumfala sa intrare în Alba-Iulia, în anul 1600, împreună cu ai săi viteji comandanţi de oşti, istoria şi-a ţesut mereu pânza cu isprăvile şi năzuinţele neamului nostru. Sorocul lor avea să fie la istorica Unire naţională de la 1 decembrie 1918.

În memoriul pe care în ianuarie 1860 Al. Papiu Ilarian îl înainta lui Al. Ioan Cuza, se preciza că „idealul român este unirea tuturor Românilor într-un singur corp politic, adică Daco-România, . . . ideal pe care Mihai Viteazul îl pusese în lucrare".

Până să se ajungă la istorica hotărâre de la Alba-Iulia, din 1 decembrie 1918, s-a desfăşurat o intensă pregătire, în planuri distincte. Poporul român a fost pregătit sufleteşte printr-o acţiune condusă cu dibăcie şi soldată cu rezultate remarcabile.

Din scrierile lui Octavian Goga răsună chemările înflăcărate pentru participarea la lupta de dezrobire a fraţilor subjugaţi. Iată o astfel de chemare:

„Veniţi, veniţi, (Români)! Căci adevăr zic vouă:
Ori vă mutaţi hotarul mai departe,
Ori veţi muri cu trupul frânt în două!"

(„Latinitatea strigă din tranşee")

Omul de Stat Nicolae Filipescu, entuziast patriot, în februarie 1915, îi făcea urare regelui Ferdinand: ori să se încoroneze la Alba-Iulia, ori să moară ca eroul întregitor de ţară, pe Câmpia de la Turda. Vrednică de laudă a rămas comportarea regelui Ferdinand, care a afirmat: „Datoria mea mai presus de toate".

Convocând Adunarea naţională de la Alba-Iulia, Şt. C. Pop arăta că istoria cheamă neamul nostru la fapte mari. Mersul irezistibil al istoriei a scos şi neamul nostru ro-

(Continuare în pag. a 4-a)

Prof. PETRU DUMITREASĂ

1 Decembrie — „Euharistia" Neamului Românesc

Neamul Românesc îşi are şi el istoria mântuirii lui. Ca oricare altul, Neamul nostru Românesc s-a născut şi el într-un Babilon. Al neînţelegerii, al luptei, al vărsării de sânge. Ce credeţi că au trăit dacii cei nemuritori când au fost cuceriţi de vitejii bărbaţi romani? Ce altceva dacă nu clipe babilonice? Clipe de sufocare, clipe de durere. Erau durerile naşterii, dureri fireşti, însă ceea ce se năştea nu avea să piară niciodată!

Babilonului i-a urmat Iordanul. Un râu de apă şi de foc care avea să-l boteze imediat la naştere. Şi acest imediat i-a dat pecetea identităţii: singurul Neam din lume care s-a născut creştin. N-am fost păgâni niciodată. Nici măcar cu duşmanii noştri! De aceea Boboteaza este pentru Neamul Românesc şi zi onomastică, dar şi zi de naştere. Vreţi să-l sărbătoriţi? Oferiţi-i busuioc, busuiocul românesc şi El îl va purta în păr sau îl va pune deasupra icoanei.

Dar alţii i-au făcut coroană de spini. Aşa a urmat Ierusalimul. Un Ierusalim care i-a adus în faţă prinderea, arestarea, judecata, răstignirea. Câţi oameni ca Pilat din Pont n-a avut Neamul Românesc? L-au supus, l-au legat, l-au bătut şi apoi şi-au spălat mâinile ca nişte nevinovaţi. Câţi Baraba n-a avut Neamul Românesc! Care trăiau liber şi cu drepturi recepte, iar Neamul Românesc stătea legat. Iobag şi tăcut. Prea a ştiut să tacă şi să-şi întoarcă faţa spre pălmuri! Dar el era creştin ... ce sfântă este Legea noastră Românească!

(Continuare în pag. a 5-a)

Pr. lect. dr. IRIMIE MARGA

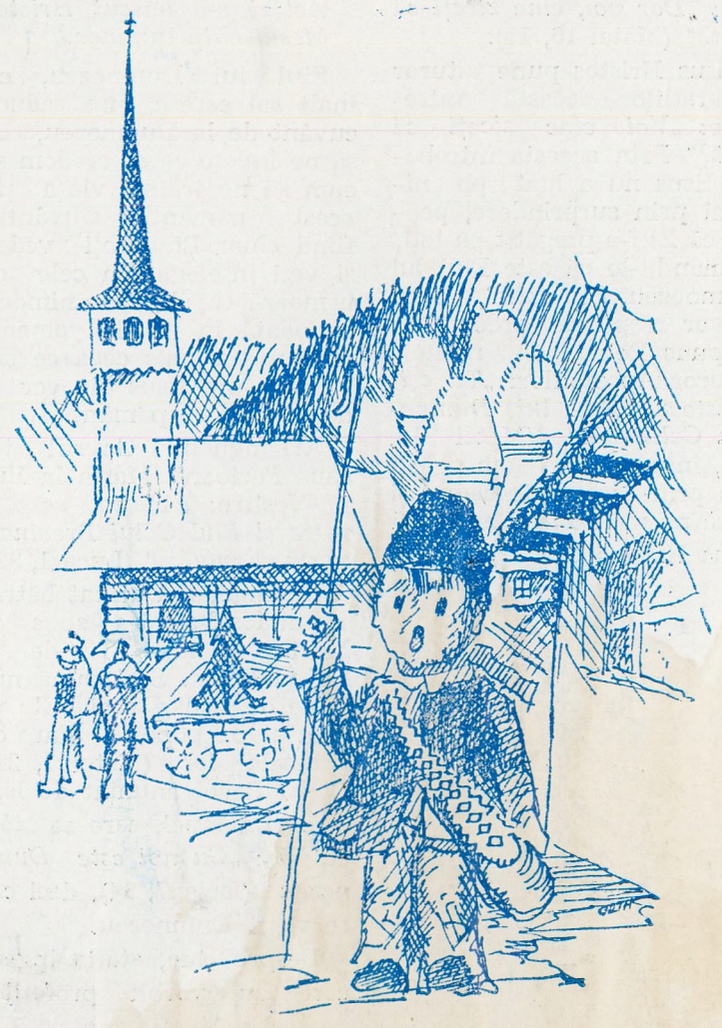

Biserica pentru o Europă unită*

Tema propusă spre elucidare şi dezbatere în cadrul acestui Simpozion este deopotrivă actuală şi incitantă. Este actuală, pentru că niciodată nu s-a vorbit mai mult, la noi dar şi în alte părţi, despre integrarea europeană ca şi despre soluţiile şi rolul pe care Biserica sau bisericile îl au în această intreprindere de o importanţă deosebită.

Este incitantă pentru că ea, cum e şi firesc, naşte discuţii şi polemici, naşte idei şi fenomene de multe ori contradictorii, dar care până la urmă toate converg spre acelaşi ţel al popoarelor europene: o Europă unită.

Unificarea europeană este fără putinţă de tăgadă cel mai important fenomen la care asistăm acum la începutul unui nou mileniu, al treilea al erei creştine şi care prin problematicile şi tendinţele pe care le generează va preocupa încă multă vreme omenirea. Proiectul acesta visat de secole de către o Europă dezbinată confesional şi naţional, acela al unificării europene, e figura politică, economică, militară şi religioasă a bătrânului nostru continent pentru secolul al XXI-lea.

Acest fenomen vast şi complex este fără îndoială rezultatul unor crize istorice majore care au periclitat destinul Europei şi chiar existenţa ei atât din exterior (asaltul islamic sau sovietic) cât şi al interminabilelor lupte civile dintre naţiunile europene.

Ieşirea Europei din schizofrenia ideologiilor totalitare, reconstrucţia ei democratică şi unitară în epoca postbelică a fost opera unor mari politicieni şi gânditori democrat-creştini, deveniţi adevăraţi *„părinţi fondatori"* ai Europei unite, între care amintim şi pe Konrad Adenauer, care patronează în chip spiritual fundaţia co-organizatoare a acestui Simpozion.

Meritul gânditorilor, *„părinţilor fondatori"* ai Europei unite este acela de a fi evidenţiat conexiunea vitală existentă între personalism şi federalism. În centrul politicii Europei unite nu poate sta decât *„politica persoanei"*, politica libertăţii responsabile şi a solidarităţii contemporane (apud. I. Ică jr., *Resorturile creştine ale unificării europene*, în Îndrumătorul Bisericesc - Sibiu, 2004, p. 132).

Persoana, prin excelenţă, este Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Logosul divin întrupat, Cel care *„la plinirea vremii"* a venit pe pă-

(Continuare în pag. a 7-a)

† VISARION RĂŞINĂREANU
Episcop-vicar
Sibiu

* Cuvânt rostit la Simpozionul „Biserica şi Europa Unită", organizat la Academia Evanghelică din Sibiu, 17 nov. 2004.

Protopopiatul Ortodox Român Mediaş — 100 de ani de slujire în acelaşi sediu

Omul ca fiinţă raţională, evoluată, liberă şi civilizată a dorit şi va dori tot timpul să se conducă după propriile sale puteri intelectuale, după propriile sale idei şi planuri. Acest minunat mod de a te conduce înseamnă a fi autocefal.

Biserica Ortodoxă Română a luptat cu adevărat pentru acest ideal, iar visul s-a împlinit în anul 1885, după ce în anul 1877 naţiunea română a putut striga cu voce tare că este o naţiune liberă şi independentă. Autocefalie bisericească internă am avut şi înainte de 1885, însă din acest an toţi ne-au recunoscut-o şi de atunci până în prezent Biserica Ortodoxă Română a dovedit şi o dovedeşte că poate să se conducă singură într-un mod raţional şi responsabil, fiind sub inspiraţia Duhului Sfânt.

Biserica Ortodoxă Română are conducere sinodală, ierarhică, potrivit canoanelor Bisericii Ecumenice a Răsăritului şi tradiţiei sale. Administraţia se realizează autonom prin organe proprii şi reprezentative, constituite în conformitate cu dispoziţiunile prezentului Statut. Părţile componente şi organele Bisericii Ortodoxe Române sunt: parohia, protopopiatul, mănăstirea, eparhia şi mitropolia. Fiecare din părţile componente ale Bisericii are dreptul de a se conduce şi administra independent de altă parte componentă de acelaşi grad şi de a participa prin reprezentanţii ei la lucrările părţilor componente superioare.

Trecând cu respect prin paginile şi imaginile istoriei Bisericii Ortodoxe Române, voi încerca să scot în evidenţă rolul şi slujirea Protopopiatului Ortodox Român Mediaş, organ administrativ aşezat în mijlocul ţării, unde ortodoxia trebuia şi trebuie apărată şi promovată cu multă responsabilitate. Cu greu voi găsi cele mai potrivite cuvinte care să aibă puterea şi darul să scoată în lumină tot ceea ce simt, tot ceea ce cred şi tot ceea ce se cade a se cunoaşte cu privire la marile evenimente şi adevăratele personalităţi din trecutul şi prezentul acestui protopopiat.

În podişul Transilvaniei, îmbrăţişând cursul liniştit al râului Târnava Mare — care a purtat pe undele apei doinele gererațiilor, se întinde municipiul Mediaş — clădit pe ruinele vechiului castru roman Media. Numeroasele descoperiri arheologice din acest spaţiu de existenţă sunt de o mare valoare istorică şi spirituală. Ele demonstrează clar o comunitate de viaţă creştină ortodoxă, atât pe colinele line ale dealurilor, cât şi pe valea râului. În decursul timpului apărarea ortodoxiei în acest spaţiu a fost o dorinţă fierbinte şi totodată o necesitate pentru prestigiul unui popor născut creştin şi aflat în hotarele fireşti şi de drept.

Cu puteri călăuzite de credinţă, ortodocşii de pe aceste

plaiuri şi-au ridicat în fiecare localitate noi şi noi biserici, care în decursul vremurilor au fost adevărate focare spirituale şi de cultură — unde românii primeau şi primesc cu mare drag hrana spirituală atât de necesară.

Toate parohiile din jurul Mediaşului au fost şi sunt atent supravegheate şi îndrumate de Centrul Protopopesc din Mediaş — care a fost şi este sub autoritatea Mitropoliei Transilvaniei. Nu vom putea expune acum întreaga cronologie a ostenelilor de Dumnezeu binecuvântate ale preoţilor din acest protopopiat, ci voi încerca să-i amintesc pe cei care au condus cu cinste şi devotament această instituţie.

Seria protopopilor la Mediaş a fost deschisă de preoţii Vasile Andron şi Dionisie Chendi. În anul 1893 funcţia protopresbiterală este ocupată de preotul Romul Mircea care s-a ocupat şi de cumpărarea şi amenajarea unui nou sediu protopopesc. Cu ocazia sfinţirii sediului — în anul 1904 s-a realizat o poză de grup cu toţi preoţii din protopopiat. În această instituţie au mai slujit cu multă dăruire următorii protopopi: George Simplăceanu, Ioan Crăciun, Alexandru Florea, Vasile Băcilă, Petru Boieru. În anul 1983, Mitropolitul Transilvaniei, Î.P.S. Dr. Antonie Plămădeală, numeşte protopop la Mediaş pe preotul Ioan Găban, cel care administrează şi astăzi această instituţie.

A rânduit Domnul Dumnezeu, Stăpânul tuturor, ca anul 2004 să fie un binecuvântat popas aniversar: 100 de ani de slujire ortodoxă în Sediul Protopopesc din Mediaş. Pentru acest moment deosebit, protopopul Ioan Găban a depus o muncă susţinută de reparare şi înfrumuseţare a sediului.

Cu prilejul Conferinţei preoţeşti din data de 13 octombrie 2004, după importantele dezbateri, s-au scos în evidenţă şi rolul, importanţa şi misiunea acestei instituţii. După aceste momente emoţionante s-a realizat o poză de grup - imagine de comuniune, unde se regăsesc toţi preoţii din protopopiat, având în mijlocul lor pe Î.P.S. Mitropolit Dr. Antonie Plămădeală şi P.S. Episcop-vicar Visarion Răşinăreanu.

Având la dispoziţie cele două fotografii din 1904 şi 2004 mi-am permis să observ în ochii marilor ierarhi şi a tuturor preoţilor — puterea harului preoţiei care a fost şi este în stare:

- să topească gheaţa negaţiei şi a scepticismului din sufletele credincioşilor şi să promoveze căldura ortodoxiei;
- să primească acel misionarism spiritual care să aducă lumina lină a lui Hristos în fiecare parohie.

Protopopiatul Ortodox Român Mediaş a fost, este şi trebuie să fie un focar de viaţă ortodoxă şi românească, un izvor al dragostei de om, întinzând întotdeauna o „mână" caldă şi sinceră de comuniune spre toţi oamenii care trăiesc, muncesc şi se roagă pe aceste plaiuri binecuvântate.

Prin dragostea, devotamentul şi entuziasmul nostru, tinerii şi maturii împreună cu cei care au albit întru cinstea preoţiei, avem datoria sfântă de a păstra şi de a transmite credinţa ortodoxă şi totodată de a chema oamenii în lumea Liturghiei şi a Tainelor — lume care înalţă, îndumnezeieşte şi garantează prietenia veşnică a Mântuitorului Nostru Iisus Hristos.

Pr. OVIDIU IOAN GĂBAN,
Mediaş

„ASTĂZI S-A NĂSCUT HRISTOS"

(Urmare din pag. 1)

deca după faptele noastre. Mântuitorul a cerut mereu credinţa aceasta în El, ca Fiu al lui Dumnezeu, pentru că toate cuvintele Lui şi toate minunile Lui vor fi ca de la Dumnezeu, dacă El era şi Dumnezeu.

Iisus a dorit întotdeauna să fie cunoscut şi înţeles. De aceea El se referă foarte des la Sine şi când spune un cuvânt, El caută să-l spună în aşa fel, încât să poată fi înţeles, să fie referit la Sine ca Fiu al lui Dumnezeu. De aceea nu o dată i-a întrebat: *„Cine zic oamenii că sunt Eu?"* (Matei 16, 13). Şi apoi i-a întrebat direct pe Apostoli: *„Dar voi, cine ziceţi că sunt?"* (Matei 16, 15).

Iisus Hristos pune tuturor generaţiilor această întrebare: *„Voi cine ziceţi că sunt?"* Prin această întrebare, Iisus nu a luat pe nimeni prin surprindere, pentru că El i-a pregătit pe toţi, spunându-le că este Fiul lui Dumnezeu. Şi astfel, când ei vor răspunde precum a răspuns Petru, în numele tuturor Apostolilor: *„Tu eşti Hristosul, Fiul lui Dumnezeu Celui viu"* (Matei 16, 16), înseamnă că am găsit uşa prin care să intrăm toţi şi să ne mântuim. Pentru că Iisus Hristos este uşa: *„Fără de Mine nu puteţi face nimic"*.

Astfel Sfânta Scriptură a Vechiului Testament L-a notat pe Mântuitorul prin profeţi. În Noul Testament L-a descoperit chiar Tatăl. S-a descoperit şi El Însuşi pe Sine. L-au mărturisit ca Fiu al lui Dumnezeu apostolii şi, nu de puţine ori, cei vindecaţi de El şi mulţimile care L-au ascultat şi-au fost martore la minunile Lui. Am crezut că e bine să ne reamintim în această scrisoare pastorală, măcar câteva din multele mărturii care să ne întărească, şi mai mult, convingerea şi credinţa că:

Astăzi s-a născut Hristos Mesia chip luminos.

Fiul lui Dumnezeu, ca înalt sol ceresc, ne aduce cuvânt de la Dumnezeu, ca să ne înveţe ce să credem şi cum să ne trăim viaţa pe acest pământ, Cuvântul fiind chiar El. Veţi vedea şi veţi înţelege din cele ce urmează că, despre nimeni, niciodată în istoria omenirii, nu s-a spus ceea ce s-a spus despre Iisus din cer şi de jos, de pe pământ.

Arhanghelul Gavriil i-a spus Fecioarei Maria la Buna-Vestire: *„Acesta va fi mare şi Fiul Celui Preaînalt se va chema..."* (Luca 1, 32).

Un înger s-a arătat bătrânului Iosif şi i-a spus că Maria va naşte fiu de la Duhul Sfânt. Să-i pună numele de Iisus, căci El va mântui pe poporul Său de păcatele lor (Matei 1, 21). El va fi cel anunţat de Isaia ca Emanuel, care se tâlcuieşte: *„Cu noi este Dumnezeu"* (Isaia 7, 14), deci care va fi Dumnezeu.

Despre cine, atâţia îngeri, care au vorbit profeţilor vreme de 1500 de ani înainte de Naşterea Domnului, au mai spus asemenea lucruri? Despre cine ar mai spune vreunul din ei că ar fi Dumnezeu? Despre nimeni, decât, profetic, tot despre Iisus — Mesia Care urma să se nască la „plinirea vremii". Tuturor celorlalţi, de la Moise până la Ioan Botezătorul, Dumnezeu şi profeţii le-au vorbit ca unor oameni, şi i-au prezentat drept oameni. Numai despre Iisus au dat mărturie că este Fiul lui Dumnezeu.

Celor din Vechiul Testament le-a vorbit adesea însuşi Dumnezeu, iar profeţii au repetat întotdeauna cuvintele Lui, zicând: *„Aşa zice Domnul"*. Despre nimeni însă, Dumnezeu n-a dat o mărturie asemănătoare, ca aceea dată despre Mântuitorul Iisus Hristos. El a spus în auzul mulţimilor, la Botez: *„Acesta este Fiul Meu cel iubit"* (Matei 3, 17). Şi tot aşa a spus şi la Schimbarea la Faţă, în auzul apostolilor prezenţi: *„Acesta este Fiul Meu Cel iubit, întru Care bine am voit. Pe Acesta să-L ascultaţi"* (Matei 17, 5).

Şi iată de ce a ţinut Dumnezeu să se ştie acest lucru: pentru ca Iisus să fie ascultat. Pentru ca învăţătura Lui să fie primită nu ca învăţăturile oamenilor, ci ca adevăr dumnezeiesc. Căci e adevărat că din învăţătura omenească, din observarea lumii de sus şi a celei de jos, ca şi din observarea minunii care se cheamă om, putem *deduce* existenţa lui Dumnezeu, precum este scris: *„Cerurile spun slava lui Dumnezeu şi facerea mâinilor Lui o vesteşte tăria"* (Ps. 18, 1).

Legile universului ne vorbesc despre un Legiuitor. Viaţa ne vorbeşte despre un *„Dătător de viaţă"*, căci viaţa şi legile de orice fel, ale materiei vii şi ale celei moarte, nu s-au putut naşte de la sine, din nimic şi din întâmplare.

Dar despre cum le-a făcut Dumnezeu pe toate, cum a făcut materia şi viaţa plantelor, a animalelor şi a oamenilor, şi despre *cum gândeşte Dumnezeu*, şi despre *ce aşteaptă de la noi*, n-am fi putut şti niciodată, şi n-am putea şti niciodată, pe nici o cale omenească. Am rămâne veşnic neştiutori.

Despre acestea nu putem şti decât atât, cât ne-a spus şi ne spune Dumnezeu Însuşi. Iată de ce a descoperit în vechime, cele despre Facerea lumii şi L-a trimis apoi pe pământ pe Fiul Său: ca să ne spună ceea ce altfel n-am putea şti. Şi a venit. S-a întrupat într-o zi ca aceasta. Şi ne-a spus. Şi Dumnezeu a vrut să-L primim şi să credem în El că e Fiul Său, trimis anume, de la El. Numai prin această credinţă putem şti despre voia şi gândurile lui Dumnezeu cu noi, şi despre rolul nostru pe pământ şi în eternitate. Mai rămân multe taine ascunse, dar atât cât ne trebuie pentru mântuire, ştim acum prin Iisus Hristos.

Îndeplinindu-şi misiunea, Iisus S-a descoperit şi El pe Sine, ca Fiu al lui Dumnezeu, cu limpezime şi fără putinţă de a fi interpretat altfel. Astfel a zis: *„Eu şi Tatăl una suntem"* (Ioan 10, 30). S-a afirmat ca nedespărţit de Tatăl şi prin cuvinte: *„Tatăl este întru Mine, şi Eu întru Tatăl"* (Ioan 10, 38; 14, 11). *„Pe Tatăl* — a zis El — *nu-L cunoaşte nimeni decât numai Fiul şi cel căruia va voi Fiul să-i descopere"* (Matei 11, 27). Aşadar: cine vrea să ştie ceva coerent, clar, despre Dumnezeu, nu poate şti altfel, decât prin Iisus, direct de la Dumnezeu.

Ucenicii L-au mărturisit şi ei ca *„Fiu al lui Dumnezeu"* (Matei 14, 33); *„Tu eşti Hristosul, Fiul lui Dumnezeu Celui viu"* (Matei 16, 16; Marcu 8, 29). Ei au recunoscut că El avea *„cuvintele vieţii celei veşnice"* (Ioan 6, 68—69) şi că *„sub cer nu este nici un alt nume, dat între oameni, în care trebuie să ne mântuim"* (Faptele Apostolilor 4, 12).

Iisus nu şi-a negat identitatea nici în faţa Marelui arhiereu (Matei 26, 63), nici în faţa lui Pilat (Matei 27, 11). Iar apoi şi-a probat-o prin Învierea Sa din morţi, realitate pe care s-a clădit creştinismul ca religie nouă a mântuirii.

Ioan Botezătorul L-a adeverit şi el, ca Fiu al lui Dumnezeu (Ioan 1, 34). Mulţimile au recunoscut că şi vânturile şi marea ascultau de El (Matei 8, 27); I-au recunoscut înţelepciunea şi puterea (Matei 13, 54—55) şi se întrebau: *„Cum ştie Acesta carte fără să fi învăţat?"* (Ioan 7, 15). Toţi L-au recunoscut ca făcător de minuni, inclusiv membrii Sinedriului, deci adversarii Lui cei mai mari I-au recunoscut minunile (Ioan 11, 47). Până şi unul din cei care L-au răstignit, văzând minunile ce s-au produs atunci, a exclamat: *„Cu adevărat Fiul lui Dumnezeu a fost Acesta"* (Marcu 15, 39).

Astăzi sărbătorim *ziua Naşterii după trup a Fiului lui Dumnezeu*, unul din Treimea cea unică, Fiul din veci al Tatălui. Cel a cărui Naştere o serbăm s-a născut copil, ca noi, şi s-a adresat cu insistenţă copiilor, ca să se maturizeze *„ca oameni buni"*. Copiii simt aceasta şi îl vestesc peste tot prin colinde. Îl simt aproape de ei, cum a şi fost când a zis: *„Lăsaţi copiii să vină la Mine"* (Matei 19, 14), sau când i-a dat drept model celor mari: *„De nu vă veţi întoarce şi nu veţi fi ca şi copiii, nu veţi intra în Împărăţia Cerurilor"* (Matei 18, 3). Copilul e omul curat, fără răutate, fără păcat. Începem prin a fi buni. Să ne continuăm viaţa prin a rămâne buni.

Iisus Hristos, născut în Betleem, vine ca om model. De aici s-a născut teologia asemănării cu Hristos, teologia realizării în noi a chipului lui Hristos în toate, în credinţă şi în fapte bune.

Vă fac tuturor, cu prilejul sărbătorilor Naşterii Domnului, a Anului Nou şi a Botezului, cele mai bune urări de sănătate şi înnoire a vieţii, după chipul şi asemănarea Celui pogorât din ceruri. Să ştim toţi, cu bucurie şi cu speranţă, că ne va sta în ajutor pentru o viaţă mai bună şi pentru dobândirea mântuirii.

La mulţi ani tuturor!

Să fiţi sănătoşi!

La încheierea Anului Ştefan cel Mare şi Sfânt

BALADA PUTNEI

— la mormântul lui ŞTEFAN CEL MARE şi SFÂNT —

Între pâlcuri de pădure
neatinsă de secure,
unde cerul se-mpreună
cu a fagilor cunună,
la o dalbă mănăstire —
Putna, — veşnică zidire,
doarme Ştefan, domnul
Sfânt,
în cinstitul său mormânt.

Vara, flori-l înveselesc,
toamna, frunze îl jelesc,
iarna, vifor-l înveşmântă,
primăvara păsări cântă.
Soare, chipu-i luminează,
stele, somnul îi veghează,
ape-n şopot povestesc
de trecutu-i vitejesc
şi de marea lui credinţă
în Hristos şi-n biruinţă.

— „Ştefan, Ştefan, Domn
cel Mare,
la a Ta comemorare,
vin răzeşi din Ţara toată;
se adună-n juru-Ţi roată
din Vaslui, din
Războieni,
Podu-Înalt, Călugăreni;
vin, Mărite, din Rovine,
din Hotin — de lângă
Tine,
de sub nucii din Nişcani,
ce-ai sădit întru mulţi
ani.
Vin, — aşa cum le-ai
cerut,
Cei de dincolo de Prut,
dinspre Tisa, din
Carpaţi —
Vin ai ROMÂNIEI fraţi
să rostească-o rugăciune,
şi să-Ţi facă plecăciune,
numele să-Ţi pomenească,
şi-amintirea să-Ţi
slăvească.

Doamne, Ţara azi e-n pace;
nu ard focuri, tunul tace.
La hotare nu-s duşmani —
turci, tătari, muscali,
germani.
Toate sunt aşa cum sunt:
Bune — spus într-un cuvânt.
Doar un gând ne bântuie,
şi nu ne mai mântuie —
cum că moldoveni de-ai Tăi
's împilaţi de oameni răi.
Plânge plaiul strămoşesc,
de durerea ce-o trăiesc
şi de soarta ce-s bătuţi
ROMÂNII din Cernăuţi,
ori din mândrul Chişinău
unde-i Monumentul Tău.

Vodă Ştefan, Domn cel
Mare,
îndură-Te de-o chemare:
mai ridică — odată
sceptrul,
şi-mpământenește dreptul
dat de bunul Dumnezeu,
din străbuni, Neamului
meu —

de a fi stăpân pe veci,
pe unde-ai purces să treci;
scoate, viteazule, spada
şi rotunjeşte ograda, —
vatră de popor român,
peste care-ai fost Stăpân;
du la loc hotarele,
slobozeşte soarele,
şi dă iama prin strigoi.
Vino, Doamne, printre
noi
— *„Să te-aud din corn
sunând
Şi Moldova adunând...“* —
cum doinea-n cântări
cereşti,
un Mihai din Ipoteşti .

Apoi, Ştefane cel Sfânt,
Te întoarce în mormânt,
şi din Putna ocroteşte
tot ce-nseamnă româneşte:
neamul, limba şi credinţa,
plaiul, gândul, biruinţa...

... Sus în ţara fagilor,
pe tărâmul magilor,
la o dalbă mănăstire —
Putna, — veşnică Zidire,
de cinci veacuri, pelerini
cu simţire de creştini,
vin s-aprindă lumânare
pentru-un Sfânt:
Ştefan cel Mare.

GHEORGHE PĂŞESCU,
Asociaţia Naţională „CULTUL EROILOR“, Fundaţia Naţională „NEAMUL ROMÂNESC“, Despărţământul Central „ASTRA“
Braşov

Sfinţirea iconostasului bisericii „Sf. Ioan Casian“ din Roma

În ziua de 28 septembrie 2004, Comunitatea Ortodoxă Română „Sf. Ioan Casian“ din Roma s-a îmbrăcat în haină de sărbătoare. A fost instalat inconostasul Bisericii „Scala Coeli“, iar în această zi, în prezenţa a sute de credincioşi a fost sfinţit de I.P.S. Iosif, mitropolit al Mitropoliei Ortodoxe Române pentru Europa Occidentală şi Meridională, I.P.S. Daniel, mitropolit al Mitropoliei Moldovei şi Bucovinei, şi P.S. Siluan Marsilianul, episcop-vicar al mitropoliei noastre. Din partea autorităţii statului au participat Dl. Răzvan Theodorescu, Ministrul Culturii şi Cultelor, Dl. Victor Opaschi, Consilier Prezidenţial, Dl. Mihail Dobre, Ambasadorul României pe lângă Sfântul Scaun, Dl. Cornel Visoiu, Consul General la Consulatul Român în Italia. Din partea Bisericii Catolice: P. Jacques Briérre, superiorul Abaţiei „Tre Fontane“, P. Giovanni Bialli, din partea Vicariatului Romei, ca şi alţi reprezentanţi ai autorităţilor civile şi religioase din partea Statelor Român, Italian şi Vatican. I.P.S. Mitropolit Iosif a înmânat Crucea Patriarhală pentru laici Domnilor: Mihail Dobre (Ambasadorul României pe lângă Sfântul Scaun), Cristian Colteanu (Ambasadorul României în Italia), Cornel Visoiu (Consul General la Consulatul Român în Italia), Sorin Dumitrescu (pictorul şi ideatorul artistic al iconostasului), Gheorghe Săndulescu (executorul părţii de lemn a catapetesmei) şi Carlo Paolicelli (avocat), pentru ajutorul oferit pe parcursul acestei lucrări.

Costurile iconostasului au fost suportate, în cea mai mare parte, de Guvernul României. N-a lipsit însă şi sprijinul financiar constant al credincioşilor noştri, ca şi ajutorul fizic, în momentul instalării catapetesmei. Pentru toate, mulţumim lui Dumnezeu, ca şi celor ce au pus mult suflet în tot ce s-a făcut.

Arhim. IUVENALIE ION IONAŞCU

COMUNICAT

Sfântul Sinod al Bisericii noastre, în şedinţa de lucru din 2—3 noiembrie 2004, a luat în examinare adresa Mitropoliei Moldovei şi Bucovinei nr. 9.379/2004 cu solicitarea I.P.S. Mitropolit Daniel de a se supune examinării Sfântului Sinod forma revizuită a Rânduielii Proscomidiei.

Având în vedere că textul, în format tabloid şi pliant, prezentat Sfântului Sinod, redă Rânduiala Proscomidiei *„în care s-a făcut o d'ortosire atentă a textului şi s-au adăugat indicaţii tipiconale prezentate într-un grafic expresiv“;*

Luând act că textul în forma prezentată de Editura Arhiepiscopiei Iaşilor, ţine cont de uzul liturgic de la parohii şi mânăstiri, precum şi de raţiuni didactice, spre a fi utilizat mai uşor în instituţiile de învăţământ teologic;

Constatând că pentru textele de la prima şi a doua părticică s-a respectat hotărârea Sfântului Sinod nr. 692 luată în şedinţa de lucru din 10 februarie 2004, tot la propunerea I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei şi Bucovinei;

În urma discuţiilor din plen şi la propunerea Comisiei pentru Doctrină, viaţă monahală şi misiune socială, Sfântul Sinod a hotărât:

- *Ia act şi aprobă textul revizuit al Rânduielii Proscomidiei în forma prezentată de Mitropolia Moldovei şi Bucovinei şi care a fost înmânată fiecărui membru al Sfântului Sinod;*
- *Aprobă ca prezentul text aprobat al Rânduielii Proscomidiei să fie preluat integral în Liturghier la o viitoare imprimare, în care scop se trimite Editurii Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române un exemplar al textului Rânduielii respective, editat de Arhiepiscopia Iaşilor.*

Aducând la cunoştinţă această hotărâre a Sfântului Sinod se vor lua măsurile necesare pentru aducerea la îndeplinire, la nivelul tuturor unităţilor parohiale, mânăstireşti şi de învăţământ teologic din cuprinsul eparhiei prin publicarea în presa bisericească locală.

PREŞEDINTELE SFÂNTULUI SINOD

† TEOCTIST

ARHIEPISCOPUL BUCUREŞTILOR, MITROPOLITUL MUNTENIEI ŞI DOBROGEI ŞI PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

Septuaginta 2

Proiectul de mare anvergură aflat în curs de derulare, în cadrul Colegiului Noua Europă (sub patronajul lui Andrei Pleşu şi cu sprijinul Fundaţiei Anonimul), se concretizează printr-o nouă apariţie editorială: Septuaginta 2, care cuprinde şapte dintre cele douăsprezece cărţi istorice şi anume: Iisus Nave (Iosua, n.n.), Judecătorii, Ruth, 1—4 Regi (respectiv I, II Samuel, I, II Regi).

Bănuim că restul de cinci cărţi (I, II Cronici sau I, II Paralipomena, Ezra, Neemia şi Estir), care împreună cu aceste şapte, cuprinse în actualul volum, alcătuiesc, în Septuaginta, grupa cărţilor istorice, au fost programate să apară în volumul următor (al treilea) numai din dorinţa editorilor de a respecta dimensiunile fiecărui volum din cele cinci preconizate să apară. Când spunem aceasta, ne întemeiem pe faptul că fiecare din cele două volume apărute, până acum, are exact 670 de pagini.

Coordonatorii volumului sunt aceiaşi ca şi ai volumului anterior (Septuaginta 1): Cristian Bădiliţă, Francisca Băltăceanu, Monica Broşteanu, Dan Sluşanschi, în colaborare cu pr. Ioan-Florin Florescu.

Traducerile au fost făcute de: Florica Bechet, Ioana Costa, Alexandra Moraru, Ion Pătrulescu, Cristina Costena Rogobete.

Volumul a apărut la Editura Polirom (Bucureşti, Iaşi), în septembrie 2004, beneficiind de o ţinută grafică de excepţie.

Într-o „Notă asupra volumului“, semnată de Cristian Bădiliţă se dau detalii tehnice privind „strategia şi principiile de lucru ale echipei“. Astfel se explică diferenţa de denumiri, între textul ebraic (masoretic) şi cel al Septuagintei ale unora dintre cărţi precum 1—4 Regi din Septuaginta, care în textul ebraic sunt redate ca I, II Samuel şi I, II Regi. De asemenea, se aduc lămuriri şi în privinţa diferenţei de nume de persoane între cele două versiuni.

O menţiune expresă se face cu referire la faptul că şi pentru actualul volum coordonatorii au beneficiat de sprijinul generos al echipei franceze, care pregăteşte „La Bible d'Alexandrie“ (traducerea franceză a Septuagintei), sub coordonarea specialiştilor Marguerite Harl, Gilles Dorival şi Olivier Munnich.

Editura „Cerf“ din Paris a aprobat preluarea introducerilor şi a notelor explicative la trei cărţi (Iisus Nave, Judecătorii şi I Regi), din volumele deja apărute în limba franceză, iar pentru restul cărţilor, introducerile şi notele aparţin traducătorilor şi cercetătorilor români. Am dori să subliniem utilitatea acestor introduceri şi notelor explicative şi, în egală măsură, rigurozitatea ştiinţifică ce le caracterizează.

Credem că nu este de fel hazardată afirmaţia cum că avansăm cu fiecare nou volum al Septuagintei către o primă ediţie critică a Bibliei în limba română. Dacă vremurile vor fi prielnice, se va putea gândi şi la o ediţie critică după textul masoretic.

Oricum, rămân în tezaurul spiritualităţii ortodoxe româneşti toate ediţiile anterioare ale Bibliei în limba română, de la prima dintre ele (cea de la 1688) şi până la ultima (a I.P.S. Bartolomeu Anania, din 2001). Pe acestea s-a temeluit, ca pe o stâncă nebiruită, tot edificiul credinţei şi evlaviei generaţiilor de români ortodocşi, până azi.

În finalul volumului, pe care îl prezentăm, găsim câteva instrumente de lucru, care favorizează mai buna orientare în cunoaşterea cuprinsului cărţilor. Este vorba de câteva hărţi cu zona Orientului biblic, apoi: Indice de termeni şi expresii greceşti comentate în note, Indice de nume proprii, Sigle şi abrevieri bibliografice şi Bibliografie generală la cărţile istorice incluse în prezentul volum.

Nu putem încheia înainte de a sublinia meritul Editurii Polirom în a favoriza îmbogăţirea culturii româneşti cu scrieri de spiritualitate de o excepţională valoare.

Pr. prof.
DUMITRU ABRUDAN

PLINIREA VREMII

Privită din perspectiva divină, Naşterea Domnului va rămâne în veci, pentru noi oamenii, o taină mai presus de toate tainele, ale cărei dimensiuni nu le vom putea percepe vreodată în toată profunzimea lor, căci va rămâne de nepătruns pentru mintea noastră mărginită, modul în care, Dumnezeu cel necuprins de gând şi de cuvânt, şi mai

presus de timp şi spaţiu, a încăput în firavul trup omenesc.

Abordată însă, în dimensiunea sa umană şi privită sub aspectul său istoric, ea ne va apare greu de conceput, fără existenţa mai multor factori de ordin religios, geografic sau social, a căror convergenţă a făcut posibilă realizarea sa. Prin aceasta, nu trebuie să înţelegem cumva, că Naşterea Domnului ar fi fost condiţionată de existenţa unor atari factori, pentru că Dumnezeu este mai presus de timp şi spaţiu, susträgându-Se oricărei condiţionări de natură spaţio-temporală, sau de orice altă natură, ci în sensul că lumea trebuie pregătită, disponibilizată pentru întâlnirea cu Dumnezeu, fără ca prin aceasta să se încalce libertatea umană, sau să se anuleze legile după care lumea este condusă. „Naşterea n-a fost un eveniment istoric obişnuit, căci nu provine din concursul forţelor şi împrejurărilor naturale. Are totuşi o relaţie cu istoria. Este un perfectum al istoriei, căci s-a petrecut odată pentru totdeauna, nu se petrece continuu, după nişte legi generale ale existenţei. Este o noutate absolută în istorie" *(Mitropolitul Dr. Antonie Plămădeală,* Cuvinte la zile mari, pag. 10).

Fiind un fapt istoric, nu putea să vină în contradicţie cu legile acesteia, căci atunci ar fi apărut drept ilogic, ceea ce cu siguranţă ar fi contrariat „dacă minunile ar copleşi lumea, ordinea ar fi înlocuită cu haosul" (Joseph de Maistre), astfel că Naşterea ne apare ca finalitatea unor factori care curgeau firesc înspre aceasta. Este ceea ce în limbaj scripturistic este cunoscut drept *„plinirea vremii"* (Gal. 4, 4) sau *„vremea rânduită"* (Dan. 11. 35) de Dumnezeu întru venirea Fiului Său în lume. „Plinirea vremii înseamnă negativ că omul s-a umplut de constatarea insuficienţei sale, iar pozitiv de sentimentul necesităţii ajutorului lui Dumnezeu... „timp umplut" este momentul tensiunii supreme în aşteptare, dar şi al satisfacerii acestei aşteptări, al depăşirii ei în realizarea făgăduinţelor" (Pr. Dumitru Stăniloae, Iisus Hristos sau restaurarea omului, pag. 102). „Plinirea vremii" nu trebuie, deci, înţeleasă ca o intervenţie abruptă a lui Dumnezeu în istorie, şi care în acest fel ar fi suspendat legile pe care El însuşi le-a rânduit, şi după care lumea este condusă, ci venind în sensul acestora „plinirea nu înseamnă, pe cât socotesc, o scurtare a timpului, ci este afecţiunea lăuntrică a celor vrednici de ea" (Sf. Maxim Mărturisitorul, Filocalia, vol. 2, pag. 212).

În sensul celor afirmate mai sus, va trebui să recunoaştem că niciodată în istoria omenirii, n-a mai fost un alt moment în care să existe (cum am spune cu vorbele noastre de astăzi), un concurs de împrejurări în care toate să ducă în final la posibilitatea împlinirii a ceea ce oamenii au aşteptat dintru începutul existenţei lor pământeşti — venirea Mântuitorului lumii.

Fără îndoială că unul din aceşti factori a fost *religia mozaică,* care prin mesianismul pe care-l cultiva, se diferenţia net de toate celelalte religii ale antichităţii, şi care prin profeţii săi, acei adevăraţi vizionari, care au ştiut să scruteze timpul, transmutând prezentul în viitor, menţinându-l într-o permanentă tensiune către *pliroma* - împlinirea omului şi a lumii în Hristos - „Nădejdea venirii lui Mesia, aceasta era substanţa doctrinară a religiei mozaice. Profeţiile mesianice îl prezentau ca pe o mlădiţă a casei lui David, deci ca om, dar totodată şi ca Fiul lui Dumnezeu, în care se vor binecuvânta toate neamurile pământului" (Pr. O. Bucevschi, Hristos despre sine, S.T., nr. 7-8, 1951, pag. 407).

Naşterea Domnului este împlinirea în concret a făgăduinţelor făcute omului de Dumnezeu, iar cine este cât de cât familiarizat cu Sf. Scriptură, va trebui să recunoască că aşteptarea momentului când Dumnezeu va veni între oameni în chip omenesc, era una dintre ideile majore ale V. T. Promisiunea trimiterii *Împăciuitorului* (Fac. 49, 50) neamului omenesc cu Dumnezeu, o întâlnim încă din primele pagini ale V. T. (Fac. 3, 15). Cu cât pătrunzi mai mult în cărţile V.T., cu atât constaţi cum se conturează tot mai clar ideea venirii lui Dumnezeu între oameni ca Mântuitor. şi nu poţi fi decât impresionat de preciziunea detaliilor referitoare la date şi evenimente concrete din viaţa Lui. Cu o clarviziune extraordinară, cartea Iov vorbeşte despre venirea *Răscumpărătorului* (Iov 19, 25). Isaia profetul, cel supranumit „evanghelistul V.T." descrie naşterea *„Pruncului care s-a dat nouă"* (Is. 9, 1-6) cu atâta preciziune, încât parcă vedem aievea icoana Naşterii, şi totuşi acest tablou a fost zugrăvit cu aproape 700 de ani înainte de Naşterea Domnului. Tot Isaia îi prezice naşterea minunată din *Fecioară* (Is. 7, 14), faptul că va odrăsli din *seminţia lui David* (Is. 11, 1 şi 10), că va săvârşi lucrări şi fapte peste puterea omenească (Is. 35, 5; 37, 10), precum şi suferinţele şi moartea (Is. 53, 7-9). Cu preciziune aproape matematică, proorocul Daniel îi prevesteşte timpul când va veni, iar un altul dintre prooroci îi va desemna locul naşterii (Mih. 5, 1), iar Osea va vorbi despre un amănunt al vieţii Sale, anume *fuga în Egipt* (Osea 11, 1).

Fiecare prooroc al V. T. a realizat în felul său o ieşire din cadrele înguste ale istoriei omeneşti, depăşindu-le prin puterea de a prevesti momentul solemn şi unic în care Fiul lui Dumnezeu avea să vină în lume, dar nici unul cu limpezimea şi concreteţea Sf. Ioan Botezătorul, ultimul şi cel mai mare, dintre ei: „Iată Mielul lui Dumnezeu Cel ce ridică păcatul lumii" (In. 1, 29). De altfel, Sf. Ioan Botezătorul era unul dintre semnele care trebuiau să anunţe venirea lui Mesia, el fiind denumit *„îngerul legământului"* (Mal. 3, 1), cel care avea să pregătească lumea pentru primirea lui Mesia. „În pustie gătiţi calea Domnului, drepte faceţi în loc neumblat cărările Dumnezeului nostru" (Is. 40, 3). Or, acest fapt s-a împlinit, existenţa istorică a Înaintemergătorului este o certitudine, ca şi activitatea sa prodigioasă, fiind consemnate în documente ale vremii, şi în speţă de toţi cei patru Evanghelişti.

Aşteptat de cei din vechime ca un trimis al cerului, ca Împăciuitorul omului cu Dumnezeu, prevestindu-I-se timpul şi împrejurările deosebite în care se va naşte, de multe ori cu rigoare matematică, Naşterea Domnului este împlinirea dorului arzător dintotdeauna al omului după Dumnezeu.

Popor mic, hărăzit de Dumnezeu să-şi trăiască destinul în vecinătatea unor mari imperii, ostile şi expansioniste în acelaşi timp, poporul evreu a cunoscut de-a lungul istoriei sale, gustul amar al robiei şi al deportării. Astfel, au fost pe rând supuşi de egipteni, apoi înfrânţi de o altă mare putere a Orientului - asiro-babilonienii, de sub care sunt eliberaţi prin clemenţa regelui Cyrus (536 î.Hr.), ca apoi, să cadă iarăşi sub stăpânirea unei alte puteri - cea romană (63 î.Hr.). Toate aceste exiluri şi deportări pe care le-a cunoscut poporul evreu, de-a lungul încercatei sale istorii, au generat un fenomen mai puţin obişnuit pentru lumea antică, şi anume formarea unei puternice diaspore. Acele segmente din sânul poporului evreu, dislocate de stăpânirile vremelnice, şi împrăştiate printre celelalte seminţii, s-au organizat cu timpul, constituindu-se în puternice comunităţi prospere, păstrându-şi totodată nealterată identitatea lor naţional-religioasă, tocmai datorită faptului că au rămas fideli credinţei lor strămoşeşti. Existau asemenea puternice comunităţi evreieşti în toate marile centre ale antichităţii, în Babilon, Alexandria, Roma, Antiohia, Damasc, Corint, Atena. Trăind în sânul acestor populaţii majoritare păgâne, evreii aveau să-i pregătească pentru momentul venirii lui Dumnezeu în istorie, facilitându-le de fapt apropierea de creştinism, prin faptul că le făceau cunoscute multe din ideile religioase ale mozaismului, cum ar fi credinţa într-un singur Dumnezeu, existenţa vieţii veşnice, etc., idei comune şi creştinismului.

În anul 63 î.Hr. Palestina este cucerită de generalul roman Pompei, şi astfel este încorporată vastului imperiu roman, devenind una din provinciile sale, în acest fel se asigura cadrul în care avea să se răspândească noua religie creştină. Momentul Naşterii Domnului corespunde cu momentul de maximă extensiune a imperiului roman. Sub împăratul Octavianus Augustus (31 î.Hr.-14 d.Hr.) imperiul roman ajunsese la apogeul său, fiind numit pe drept un „imperiu universal", el întinzându-se pe trei continente (Europa, Asia, Africa), deci cuprindea, practic, întreaga lume cunoscută atunci, având în inima sa Marea Mediterană, „mare nostrum", care facilita un bun comerţ maritim, dar şi o bună circulaţie a ideilor. Imperiul roman se întindea atunci, de la Atlantic până în Orientul Mijlociu, din Bretania şi până în marginile Saharei, alcătuind un vast imperiu a cărui inimă bătea la Roma, supranumită „caput mundi". În acest fel, imperiul roman atât de pestriţ în alcătuirea lui, şi totuşi unitar într-o anumită privinţă, l-au făcut pe Sf. Evanghelist Luca să-l denumească „lume" (Lc. 2, 1), avea să devină cadrul geografic care va asigura accesul spre universalitate al noii religii creştine.

Cuprinzând în sine atâtea seminţii, imperiul roman era cadrul în care se încrucişau cele mai diverse tendinţe şi curente religioase, întâlnindu-se aici, deopotrivă, religiile orientale mistice, care cultivau ştiinţele oculte (magia, chiromanţia, etc.), cu religia greco-romană, care ajunsese în faza de maximă decadenţă. Este ceea ce specialiştii au denumit cu un cuvânt — sincretism religios: „Palestina şi Egiptul contribuiseră, din plin, la dezvoltarea acestor pretinse ştiinţe. Alături de zeii Egiptului, numele ebraice ale lui Dumnezeu se amestecau cu vorbele neînţelese ale grecilor, în diferite formule magice, pe care le întâlnim în papirusurile vechi" (Prof. J. Moisescu, Sf. Ap. Pavel şi viaţa celor mai de seamă comunităţi creştine, S.T., nr. 7-8/1951, pag. 406). Toată această reprezentare politeistă, nu făcea de fapt altceva, decât să acopere un imens gol spiritual, căci toate aceste religii nu reuşeau să satisfacă, nici pe departe, setea spirituală a oamenilor din vremea respectivă. ei fiind într-o aşteptare înfrigurată al unui trimis al cerului, care să-i scoată din acest adevărat labirint.

Starea de dezorientare care domnea în plan religios, avea un impact direct şi imediat şi asupra moralei vremii respective, tocmai ca o consecinţă a acesteia. Zeii deveneau adesea pilde de imoralitate, iar multe religii din vremea respectivă ridicau la rang de cult desfrâul şi orgiile. „În privinţa vieţii destrăbălate, efesenii se luau la întrecere cu corintenii. Ca loc al superstiţiilor, vrăjitoriilor şi farmecelor de tot felul, nu găsim alt oraş din vechime, care să stea alături de Efes, pe vremea Sf. Ap. Pavel" (F. W. Farrar, Viaţa şi opera Sf. Ap. Pavel, vol. 2, pag. 167). Toate aceste religii politeiste, pline de contraziceri interioare, având zei morţi, nu puteau, nicidecum satisface setea spirituală a omului, astfel că lumea aştepta cu ardoare împlinirea dorinţei sale religioase.

Aceeaşi stare de decadenţă o întâlnim şi în domeniul filosofiei. De la epicureismul care promova indiferentismul în faţa vieţii, şi care decăzuse până la negarea divinităţii, întâlnim hedonismul, care declara plăcerea drept singurul principiu moral, sau stoicismul, care justifica viciile şi sinuciderile. Toate aceste sisteme filosofice nu-i puteau aduce omului, nici liniştea, nici certitudinea, ele nefiind altceva decât „capătul ultim al căutărilor organice ale adevărului prin instrumente care garantează dinainte eşecul" (Teoclit Dionisiastul, Dialoguri la Athos, vol. 2, pag. 12), nici nu-l puteau călăuzi spre adevăr, atâta timp cât erau în afara harului divin „omul nu produce adevăruri, ci le impropriază, ca pe unele care există deja. Adevărul este Dumnezeu" (op. cit., pag. 13). Multele adevăruri pe care le susţineau vechii filosofi, nu aveau puterea de a convinge, pentru că „mai multe adevăruri înseamnă nici un adevăr" (P. Ţuţea, Antropologia creştină, vol. 1, pag. 75), iar în esenţa lui „adevărul e religios, şi el nu poate fi căutat, ci revelat" (idem, ibidem).

Cu toate tarele şi contradicţiile sale interioare, filosofia antică prezenta şi un aspect pozitiv, prin câţiva dintre reprezentanţii săi, spre a nu-i aminti decât pe Socrate, Platon şi Aristotel, creatori geniali, care prin sistemele lor filosofice, aveau să contribuie la pregătirea lumii antice întru primirea Logosului divin. În speţă, Platon este cel care s-a ridicat cel mai sus dintre toţi, apropiindu-se cel mai mult de creştinism, el fiind numit de Sf. Ioan Gură de Aur „sublimul Platon" (Discurs contra păgânilor, 31 - P.G., XXV, 61), iar Fer. Augustin îl numea „acest filon, numit Platon, care în filosofie este tot ceea ce poate fi mai pur şi mai lucid, el îndepărtând norii eresurilor" (în Platon, Opere, Buc. 1989, vol. 4, pag. 159).

Ca un corolar la toate cele afirmate mai sus, se adaugă personalitatea fascinantă, unică şi irepetabilă, care a fost Sf. Ap. Pavel „natură de elită, personalitate polară de stil nobil şi de posibilităţi geniale, el era predestinat să se trudească, să cucerească şi să conducă" (G. T. Marcu, Saul din Tars, Sibiu, 1939, pag. 92), prin faptul că aparţinea în egală măsură şi unea în sine toate cele trei elemente cardinale ale vremii sale: iudaismul, de care era legat organic prin naştere şi puternice tradiţii familiare, aşa cum însuşi spunea despre sine, alcătuindu-şi o veritabilă fişă autobiografică „Eu sunt iudeu născut în Tarsul Ciliciei, dar crescut aici, în cetatea aceasta (Ierusalim, n.n.) ...la opt zile am fost tăiat împrejur, sunt din neamul lui Israel, din seminţia lui Beniamin, evreu din evrei; în ce priveşte râvna: prigonitor al Bisericii; în ce priveşte dreptatea cea din lege: fără prihană în viaţa mea; aveam fierbinte râvnă pentru datinile strămoşeşti; am trăit ca fariseu, adică după principiile eresului celui mai straşnic din legea noastră" (cf. FA. 21, 39; 22, 3; 26, 5-6; 2 Cor. 11, 22; Gal. 1, 14; 2 Tim. 1, 3); era apoi mediul elin a cărui atmosferă socială şi culturală a respirat-o încă din copilărie „născut în Tarsul Ciliciei... cetate deloc neînsemnată" (FA. 22, 3), şi pe care a asimilat-o într-un mod strălucit, stau dovadă în acest sens toate cele 14 epistole ale sale, toate redactate în limba greacă, şi imperiul roman, al cărui cetăţean era prin naştere (FA. 22, 28). Toate aceste elemente, s-au întâlnit într-un mod fericit în personalitatea de excepţie a Sf. Ap. Pavel: „se întâlneau în formaţia sa ca un mănunchi de raze în focarul lor" (G.T. Marcu, op. cit., pag. 91), fiecare imprimându-i ceva din specificul său, făcând să se nască o personalitate, fără de care, istoria creştină ar fi greu de conceput, fapt care-l făcea să afirme cu răspundere rostul său în iconomia divină „Dumnezeu m-a ales din pântecele maicii mele şi prin harul Său M-a chemat" (Gal. 1, 15).

Ne vine foarte greu să credem, că această întâlnire feriricită a atâtor factori, cum sunt cei pe care i-am amintit mai sus, a fost o simplă coincidenţă, ci toate ne obligă să vedem, dincolo de ele, purtarea de grijă a lui Dumnezeu faţă de lume, Care în atotînţelepciunea Sa „când a venit plinirea vremii, L-a trimis pe Fiul Său, născut din femeie, născut sub lege" (Gal. 4, 4).

Pr. N. STOIA

Proclamarea unităţii naţionale

(Urmare din pag. 1)

mânesc din întunericul robiei, la lumina cunoştinţei de sine, spre a trăi liberi şi independenţi, alături de celelalte naţiuni ale lumii. În numele dreptăţii eterne şi al principiului liberei dispoziţiuni a naţiunilor, şi naţiunea română din Transilvania avea să-şi spună cuvântul său asupra sorţii sale.

Ce condei va putea descrie emoţiile sfinte ale istoricei zile de 1 Decembrie 1918? La emoţia celor ce au luat parte activă la actul de întemeiere a unirii politice a românilor, aclamând votul pronunţat de delegaţi, s-a alăturat şi emoţia multelor milioane din toate ţinuturile locuite de români. Către toţi s-a adresat, ca o solie a Învierii, cuvântul etern de Unire, ce va rămâne legat de Alba-Iulia, cetatea istorică a neamului nostru.

Aşa cum s-a afirmat prin bărbaţii de seamă, bine nu poţi să aştepţi de-a gata de la împăraţi străini şi nici de la fiii altor neamuri; binele poţi să-l aştepţi numai din realizarea prin propriile tale puteri. Unirea într-un singur stat a tuturor fiilor neamului nostru este un drept indiscutabil al nostru, în baza fiinţei noastre naţionale unitare. Toţi fiii neamului nostru avem aceeaşi obârşie şi aceeaşi fire. Avem o singură limbă unitară, încălziţi fiind de aceleaşi tradiţii şi credinţă sfântă. Date fiind toate acestea, cine ne-ar fi putut sta împotrivă spre a împiedica înfăptuirea unităţii naţionale care era de mult înfăptuită sufleteşte?

Realizarea unităţii naţionale a tuturor românilor într-un singur stat — spunea Vasile Goldiş în cuvântul său — este cea mai firească pretenţiune a civilizaţiei.

Cea dintâi unire, de scurtă durată, a elementului românesc, s-a făcut prin sabia lui Mihai, în numele principiului de asigurare a accesului la lumină şi libertate. Noua unire, de la 1 decembrie 1918, are caracteristica de a fi integrală şi pentru eternitate, realizată fiind prin biruinţa pentru egalitatea condiţiilor de viaţă, pentru fiecare individ în parte şi pentru naţiune, în ansamblul ei. Înlăturând nedreptatea, ea este în folosul celor mari şi celor mici deopotrivă.

Poeţii au cuprins în versuri şi au omagiat măreaţa biruinţă a unităţii naţionale:

„Falnic se-nalţă a Daciei cetate;
Pe dragoste de neam ea e clădită
Şi-n veci de veci va fi nebiruită!"

(din poemul „Grăieşte marea"
de Andrei Bârseanu)

În astfel de condiţiuni de împlinire a năzuinţelor de veacuri pentru unire ale neamului nostru, octogenarul preşedinte, Badea Gheorghe (Pop de Băseşti), cu lacrimi în ochi, a rostit încheierea, cu cuvintele dreptului Simeon, adaptate momentului: „Acum slobozeşte pe robul tău, Stăpâne, după cuvântul tău, în pace, că văzură ochii mei mântuirea neamului românesc". Nu i-a fost dat nici lui să ştie şi nici celor care i-au ascultat cuvântul, că după aproape douăzeci şi doi de ani, aveau să fie scormonite dezbaterile procesului de unire naţională a poporului român.

La prânzul dat la Bucureşti, în onoarea delegaţiei ardelene care a dus vestea hotărârii de unire naţională a Transilvaniei, Banatului, Crişanei şi Maramureşului cu România, Ion I. C. Brătianu a rostit, între altele, cuvintele memorabile: „Sunt în viaţa unui neam clipe de fericire atât de mari, încât ele răscumpără veacuri întregi de suferinţă".

Vin colindătorii

Sărbătorile de iarnă — şi în special sărbătoarea Naşterii Domnului Iisus Hristos — ne umplu sufletele noastre de creştini cu bucurii şi mari emoţii.

Sunt multe obiceiurile şi credinţele, iar dintre acestea, cel mai frumos obicei este colinda. Creată de preoţi şi cântăreţi bisericeşti, colinda este cântecul minunat cu care cei mari, dar şi cei mici Îl întâmpină pe Hristos pe pământ.

Cine sunt cei care aşteaptă cu bucurie sărbătoarea Naşterii Domnului şi, desigur, sosirea lui Moş Crăciun? În primul rând copiii, aceste comori ale părinţilor, în sufletul cărora se oglindeşte nu numai dragostea părintească, dar şi chipul lui Dumnezeu.

Prin colindele pregătite cu dăruire, ei aprind flacăra credinţei pentru cei care îi ascultă, făcând legătura între cer şi pământ:

„Iată vin colindătorii
Noaptea pe la cântătorii
Şi ei vin mereu, mereu
Şi v-aduc pe Dumnezeu".

Ei sunt colindătorii cu sufletul curat, sunt fericiţi şi această fericire o împărtăşesc şi celorlalţi din jur.

Vestea Naşterii pruncului Iisus şi misterul aşteptării şi apoi al primirii micilor colindători, pe care nimic — ger, zăpadă, vânt, drum lung, noapte — nu-i opreşte

(Continuare în pag. a 7-a)

ANA MUNTHIU,
Educatoare, Gr. nr. 4,
Sibiu

Anton Pann — inedit (1779—1854)

— 150 DE ANI DE LA MOARTE —

Legăturile lui Anton Pann cu Brașovul au fost începute în anul 1821, când acesta, ca refugiat în timpul mișcării lui Tudor Vladimirescu, a fost psalt al Bisericii Sf. Nicolae și dascăl al școlii bisericești de aici. Acestea s-au cimentat în anii 1828—1829, răstimp în care a slujit în egală măsură biserica și școala în aceleași calități de psalt al bisericii și dascăl al școlii.

Dar amploarea acestor legături a fost realizată ulterior, când „marele poet al muzicii" a mai trecut pe la Brașov, poposind la biserica noastră din Șchei, menținând apoi, până la sfârșitul vieții sale o bogată corespondență cu slujitorii bisericii și Reprezentanța acesteia, trimițându-le totodată, spre difuzare, o seamă de cărți, tipărite de el la București.

Putem spune că inițiatorul muzicii psaltice românești, Anton Pann, care a activat pe ambele versante ale Carpaților, este un precursor al puternicilor legături între românii brașoveni și frații de peste munți. Între anii 1850 și 1853 aceste relații s-au strâns și mai mult datorită faptului că Anton Pann a primit la București pe tânărul cântăreț bisericesc George Ucenescu, trimis de Reprezentanța bisericii spre a se desăvârși în muzica psaltică și a învăța arta tipografiei psaltice.

După terminarea celor aproape trei ani de studii, Ucenescu se întoarce la Brașov cu „testimoniu de laudă" semnat de Anton Pann, cu recomandarea „de a fi așezat psalt la biserică și profesor de cântare bisericească în școlile noastre gimnaziale și normale", după cum mărturisește chiar și el în autobiografia sa, păstrată în original în arhiva muzeului Bisericii Sf. Nicolae din Șcheii Brașovului.

Corespondența lui Anton Pann cu diferiți cărturari brașoveni, dar mai ales cu protopopul Ioan Popazu și cu ucenicul său George Ucenescu este bogată și în mare parte a fost publicată (v. Vasile Oltean „Acte, documente și scrisori din Șcheii Brașovului", București, Editura Minerva, 1980). Din conținutul ei remarcăm atât grija lui Anton Pann pentru formarea de cadre muzicale în sânul bisericii și al școlii, cât și atenția acordată lui George Ucenescu, despre a cărui comportare la învățătură dă ample informații.

O scrisoare din 13 martie 1852, trimisă de Anton Pann din București — pe care n-am găsit-o publicată până acum — și pe care socotim util să o reproducem aproape în întregime, aduce interesante amănunte în această privință. Scrisoarea amintită s-a păstrat în arhiva Muzeului Bisericii Sf. Nicolae, fond de documente „Candid Mușlea", printr-o copie transcrisă după originalul (pierdut) de cunoscutul cercetător al acestei arhive, preotul Candid Mușlea. Existența ei nu poate fi pusă la îndoială, știută fiind probitatea științifică a lui Candid Mușlea, cel mai important istoriograf de până acum al Bisericii Sf. Nicolae (v. Candid Mușlea: „Biserica Sf. Nicolae din Șcheii Brașovului", Brașov, vol. I, 1942, vol. II, 1946).

Redăm în continuare textul adresat — probabil protopopului Ioan Popazu sau curatorului bisericii:

„Venerabile

De mai mult aș fi scris... dar am așteptat că doar voi găsi să trimiți un cântăreț, ca să vă scap de greutățile de care suferiți, a ține locul într-o vreme când este cea mai multă slujbă. Și mulți nevoiași (că așa e să le zic) mi-au făgăduit astăzi și mâine s-au lăsat și pricina nu e alta, decât Manolache, pe care l-ați gonit, a umplut Bucureștiul, că el s-a întors neputând trăi de scumpetea cea multă care este în Brașov cu toate câștigurile pe care le avea din leafa sa. Iar pe de altă parte, a pus pe oareșcare să se roage de mine ca să-l iert și ca să scriu să-l trimiț iarăși cu deosenbite condiții și legături, că de se va dovedi cu vro faptă împotrivă, urmează să se pedepsească și să se izgonească... George (n.n. Ucenescu), pe care l-ați trimis să studieze, urmează la învățătură prea bine, decat greu îmi este pană să-l fac să lepede acel ifos leșinat cu care a urmat și să-l fac să cante viu. Ii repetez de o grămadă de ori la cate un loc, ca să-l deprinz melopia. Cu toate a-

cestea, acum nu o să să întoarcă cum a venit. Voi întrebuința toate mijloacele ca să-l cioplesc, să-l renduiesc (n.n. a da la rindea) și să-l lustruiesc. Decat el zice, ca și mine, că nu știe în ce chip și cum e trimis aicia, care, la zisa lui, nu poci pune temeiul, iar zisa mea își are explicația, adică, cand l-ați trimis, mi l-ați trimis să știu și eu în ce chip v-ați învoit și cum v-ați legat, cată vreme să șază și în drept plata învățăturii lui, la ce să-l pui să-mi slujească, fiindcă lui nu-i prea place să se supuie după cum îi poruncesc eu și ar vrea să fie de capul său, cand o vrea să se culce, cand o vrea să se scoale și cand i-o veni să meargă să se plimbe făr să-mi dea de știre. L-am certat de cateva ori, a plans, i-a părut rău că m-a supărat, dar în urmă tot aceeași a făcut. Eu, pentru ca să-și aibă și el libertate, în ceasurile care îi sant spre odihnă, l-am oranduit să șază la un han aproape de mine... acolo îi vin din cei cunoscuți și șade de vorbă, petrece și oarecum își mai uită de dorul de acasă...

Osebit de aceasta ați făcut cu dansul, tocmai ca acela care a dat din banii în mana vinovatului și l-a trimis să se spanzure singur. (Astă poantă o am auzit-o la Brașov). Este cam cheltuitor, după cele ce am băgat de seamă, că încă de cand a venit, mi-a spus că banii mari i-a cheltuit. Acum iar îmi zice că el nu știe cum e trimis aici, fiindcă ar vrea să umble tot cu punga plină. De aceea, după părerea meas, n-ați făcut bine dintru început. Nu trebuia să-i dați banii în mană, ci, sau să-i trimiteți sau în mana mea sau în mana altuia și să-i dea din săptămână în săptămană, după cat îi era oranduit să cheltuiască, că aici în București, poate cineva cu o jumătate de sfanț să trăiască și două zile, dar de va vrea să trăiască boierește, poate să cheltuiască și un galben pe zi. Eu am în tipografie oameni care cu 20 de parale pe zi trăiesc și cu economie strang banii și-și fac capital. Am și alții, care iau mai mult leafă și totdeasuna sant datori pe la birturi. Așa și George al nostru, de nu va fi ceva strans, totdeauna o să aibă lipsă de bani și neajungere despre toate, dar ce să zic; și el este încă recrut și acum deschide ochii în lume, că omul pană nu pătimește lipsă, nu se învață econom. Aceasta e toată vorba mea și binevoiți a mă onora cu răspunsul. Prea plecat ss. Anton Pann.

P.S. de-i veți scrie lui George ceva, nu pomeniți că am vorbit eu ceva cu el, ca nu cumva să-l desgustați, totodată și decepțiile mele, ci ziceți-i că aveți oameni puși cari să vegheze la purtările lui".

Deși scrisoarea nu arată numele persoanei căreia îi este adresată, noi socotim că este vorba de protopopul Ioan Popazu, sau unui reprezentant al bisericii, responsabil de cheltuielile bisericii.

Din conținutul acestei scrisori rezultă că ea a fost expediată înaintea stabilirii unor raporturi contractuale dintre Reprezentanța Bisericii Sf. Nicolae și Anton Pann, în ceea ce privește condițiile de studii ale lui George Ucenescu și acest fapt aduce o contribuție la cunoașterea și mai temeinică a perioadei respective, redând ceva, atât din atmosfera Brașovului, cât și a Bucureștiului de la mijlocul secolului al XIX-lea.

Pr. REMUS FAUST,
Parohia Turcheș-Săcele

1 Decembrie

(Urmare din pag. 1)

Câți ostași care l-au împuns în coastă n-a avut Neamul Românesc! Ba alții l-au dat jos, l-au răstignit. Și-au așteptat, ca într-o jertfă continuă, Ziua Învierii acestui Neam. Paștele Românilor. O, cât le-am mai așteptat!

Dar Bunul Dumnezeu ne-a dăruit și Ziua Paștilor. Ziua Bucuriei, Ziua Euharistiei! Ne-a dăruit-o în Prima zi a lui Decembrie, la Alba-Iulia, unde Neamul Românesc, de la vlădică la opincă, într-o liturghie cerească, și-a săvârșit propria lui Euharistie.

Spunea cineva că Alba Iulia este Mecca Românilor. Nu! La Mecca nu s-a întâmplat nimic! La Alba-Iulia, însă, Ierusalimul Neamului Românesc, Loc de Înviere, morții nu mai sunt morți!

Se spune într-o rugăciune populară: „Cruce-n frunte, cruce-n casă, Dumnezeu cu noi la masă". Românul a avut permanent conștiința că Dumnezeu atât se smerește, încât coboară în colibа lui, în casa lui, sub chipul Pâinii. Câtă smerenie cerească, câtă înălțare duhovnicească.

Dar la Alba-Iulia, Românul L-a văzut cu ochii lui pe Dumnezeu! Și Dumnezeu a stat cu el la Masă: la Masa Bucuriei, la Masa Euharistiei Neamului nostru.

Atât de sfântă și de măreață a fost această Euharistie, încât ea a însemnat Bucurie veșnică, nu numai pentru noi, ci chiar și pentru Dumnezeu!

Nostalgie după comunism

Un sondaj realizat de agenția „FORSA" și publicat în săptămânalul german *„Stern"* arată că unul din cinci locuitori din fosta Republică Democrată Germană este *„nemulțumit"* de situația actuală și regretă dispariția sistemului comunist.

Cardinalul Joachim Meisner din Cologne, într-un interviu acordat unui post de radio polonez, își exprimă regretul pentru faptul că atât de mulți compatrioți de ai săi au uitat cât de inuman a fost sistemul din timpul regimului comunist. Propaganda ideologică și exploatarea economică ar trebui să fie motivații pentru a nu mai exista un astfel de regret.

Cardinalul septuagenar este surprins de o astfel de stare de spirit a unora dintre esticii germani cu atât mai mult cu cât nimeni dintre cei care au trăit în blocul comunist nu au beneficiat de ajutoare din partea Occidentului cum au beneficiat est-germanii.

Tot cardinalul este cel care îndeamnă la răbdare spunând că „ceea ce a fost depărtat vreme de 40 de ani, va avea nevoie de cel puțin tot atâta timp pentru unitatea deplină". Și apoi, precizează cardinalul, se pare că nu a fost de ajuns demolarea la propriu a zidului Berlinului. Acest zid trebuie demolat și din mințile și inimile oamenilor.

Statistic, 57% dintre est-germanii chestionați recunosc faptul că reunificarea din 1990 le-a îmbunătățit considerabil situația personală, pe când 29% consideră că nu există azi nici o diferență între ceea ce a fost înainte și situația lor de acum, iar 14% spun că, din contră, viața lor s-a înrăutățit.

La întrebarea dacă ar fi de acord cu reconstruirea zidului Berlinului, 12% dintre est-germani au răspuns afirmativ, iar dintre vest-germani, una din patru persoane ar vrea să vadă zidul reconstruit.

Cardinalul Joachim Meisner a fost cetățean al fostei R.D.G. și a condus dioceza catolică germană din Berlinul de est timp de opt ani. În 1989 s-a mutat la Cologne.

O altă problemă de care este îngrijorat cardinalul este cea a secularizării. Fosta Germanie de Est, afirmă el, este cel mai secularizat teritoriu al Europei. Foarte mulți dintre est-germani nu frecventează biserica.

[Informație preluată din „Ecumenical News International" (ENI — Bulletin) nr. 18/22 sept. 2004, p. 7]

Hadrian și Ierusalimul

Ierusalime, Ierusalime, care-i omori pe prooroci și-i ucizi cu pietre pe cei trimiși la tine, de câte ori am vrut să-i adun pe fiii tăi așa cum își adună cloșca puii sub aripi, dar tu n-ai vrut. / Iată, vi se lasă casa pustie! (Mt. 23, 37-38).

Hadrian (117-138 d.Hr.), urmașul la tron al lui Traian (98-117), a intrat în domnie cu un program politic defensiv, ce însemna curmarea expedițiilor militare de mare amploare organizate de predecesorul său, cum au fost războaiele dacice și cele partice. Ca măsură imediată, Hadrian a încercat să lichideze focarele de răscoală din Imperiu, două fiind extrem de serioase, una în Britannia, alta în Iudeea. Răscoala iudeilor din anii 132-135 d.Hr., prin durata și violența ei, i-a dat mult de furcă împăratului pacifist. După luarea cu asalt a Ierusalimului și dărâmarea templului de către Titus (70 d.Hr.), precum și după reprimarea răscoalelor din Orient — Egipt, Cipru și Cyrenaica — de la sfârșitul domniei lui Traian (114-117 d.Hr.), Orașul Sfânt arăta ca un câmp de ruine. *Și dacă Domnul n-ar fi scurtat zilele acelea, nici un trup n-ar mai scăpa; dar El a scurtat acele zile de dragul celor aleși, pe care El i-a ales (Mc. 13, 20).*

Dintre cauzele care au declanșat revolta ne limităm a menționa două edicte ale lui Hadrian. Primul dintre acestea dispunea rezidirea Ierusalimului sub forma unei *colonia* romane, care urma să primească numele *Aelia Capitolina,* iar pe locul templului lui Solomon urma a fi ridicat altul dedicat lui Jupiter Capitolinul. Al doilea edict imperial interzicea circumcizia și sabatul.[1] De precizat că statutul de *colonia* era cel mai ridicat în ierarhia orașelor romane, documentele epigrafice făcând distincția între *coloniae civium Romanorum* („colonii de cetățeni romani civili") și *coloniae veteranorum* („colonii de veterani").[2] Prin proclamarea viitoarei urbe drept *colonia,* majoritatea iudeilor din vechiul Ierusalim și din Palestina ar fi pierdut dreptul de rezidență în orașul nou, pentru simplul fapt că ei nu se încadrau juridic în nici una din categoriile menționate mai sus. Cu alte cuvinte, nu aveau nici statutul de „cetățeni romani civili" și nici de militari romani lăsați la vatră, de „veterani".

Hadrian se înscrie în seria împăraților umaniști și cultivați care au dat o serie de edicte în vederea ușurării poverii claselor defavorizate. Astfel, împăratul în discuție s-a numărat printre suveranii romani care au interzis abandonarea sclavilor bătrâni și neputincioși, ori — cu toate că mariajul sclavilor nu era recunoscut legal — le-a interzis stăpânilor să destrame, prin vânzare, familiile deja constituite. Pedepsele care duceau la mutilarea condamnaților — liberi sau sclavi — au fost anulate și înlocuite cu altele mai blânde. Tocmai în acest context trebuie văzută decizia lui Hadrian de a interzice circumcizia, catalogată de el drept mutilare corporală, mutilare nedemnă de specia umană.

Cât timp acest împărat călător s-a aflat în Orient, iudeii n-au îndrăznit să se manifeste, în schimb, în momentul în care Hadrian a părăsit zona (132 d.Hr.), ei au pus mâna pe arme în întreaga Palestină. Ca în toate situațiile de genul acesta, cu vremuri

(Continuare în pag. a 6-a)

Dr. CONSTANTIN ITTU
cercetător

1 D. Tudor, *Figuri de împărați romani,* vol. II, București, Editura enciclopedică română, 1974, p. 74.
2 *Enciclopedia civilizației romane,* coord. Dumitru Tudor, București, Editura științifică și enciclopedică, 1982, p. 207.

Despre Răul Fizic şi cel Moral

Problema existenţei răului în lume şi a formelor pe care el le îmbracă face parte din problemele perene ale omului şi ale omenirii. De modul rezolvării acestei probleme şi de înlăturarea răului depinde, pentru om, conduita sa prezentă, în această lume şi în această viaţă, dar şi răsplata sau osânda viitoare.

„Teologia răului" şi problema modului în care acesta poate fi înlăturat din viaţa lumii şi a omului constituie *„una dintre cele mai vechi şi mai grele probleme care frământă pe om de la apariţia lui. Viaţa însăşi este o formă a luptei duse împotriva răului, căci nu se poate spune că omul şi societatea n-au încercat, de-a lungul istoriei, să combată răul"* — susţinea Părintele Profesor Ioan G. Coman în Studiul „Dumnezeu nu este autor al răului". Sau cum, pe bună dreptate, constata un moralist român contemporan — Profesorul Constantin C. Pavel, criza sau drama omului modern şi a lumii în care trăieşte este că *„piere şi nu-şi dă seama de unde-I vine pieirea. Aruncă vina pe crizele economice, sociale şi politice, socotindule ultimele şi singurele cauze ale răului de care suferă, dar ignoră cauza adevărată a tuturor relelor: păcatul"*.

Concepţia teologiei creştine privind originea, manifestările şi modalităţile de luptă împotriva răului, este superioară oricărei morale, ontologii şi metafizici, tocmai prin această dimensiune duhovnicească şi în acelaşi timp practică; ea nu se limitează doar la constatarea existenţei şi prezenţei unei puteri şi lucrări rele în lume şi în viaţă, ci o explică şi ne dă şi mijloacele de contracarare a ei. De aceea, numai teologia creştină este în măsură să aducă soluţia practică la o asemenea problemă. *„Explicaţia creştină a răului din libertate — spune Părintele Dumitru Stăniloae — e singura care ne leagă de esenţa realităţii eterne sau a celei create de Dumnezeu, luând totuşi răul în serios. Şi e singura care salvează însăşi existenţa libertăţii în realitatea existenţei. Orice altă explicaţie compromite iremediabil existenţa şi neagă libertatea, adică însăşi demnitatea umană"*.

Cu privire la existenţa şi realitatea răului, există mai multe ipostaze: *materialistă, substanţialistă* — potrivit cărora răul are o cauză şi o existenţă în sine; şi o ipoteză *negativistă*, după care răul nu are o cauză în sine însuşi nu e coexistent cu Dumnezeu, ci este un adaos la existenţă.

O definiţie largă, fundamentală, din care distingem şi unele note esenţiale ale răului, aflăm la Dionisie Pseudo-Areopagitul, în lucrarea sa *Despre numele divine: „Răul nu este din bine, iar dacă este din bine, nu este rău (...). Şi dacă toate câte există sunt din bine (căci natura binelui este să producă şi să conserve, a răului însă să distrugă şi să nimicească), atunci nimic din cele ce există nu vine de la rău. Răul chiar nici nu există, deci el îşi este sieşi rău (...). Răul însă nu este nici în cele ce există, nici în cele ce nu există; ci el este cu mult mai departe de bine, decât chiar ne-existenţa, fiind ceva străin şi având mai puţină existenţă decât aceasta (ne-existenţă). Căci răul n-are existenţă şi nici nu este generator de existenţă, însă are existenţă prin acţiunea binelui şi, existând ca bine, este şi producător de bunuri"*.

În mod deosebit, subliniem din definiţia dată de Dionisie Areopagitul următoarele aspecte:

1. Originea răului nu este din bine, deci nu este de la Dumnezeu, autor exclusiv al binelui.
2. Răul nu are o existenţă în sine şi de la sine.
3. El nu există în esenţa celor ce există, dar se poate infiltra în ea. Cu toate acestea, el rămâne totuşi pentru ea ceva străin, şi prin aceasta ne uşurează lupta împotriva lui.
4. Problema răului se poate explica numai în raport cu binele, cu modul de participare sau neparticipare la bine. Intensitatea întunericului se dovedeşte prin lipsa calităţii luminii; la fel, amploarea răului, prin măsura îndepărtării de bine.

Transferând problema în sfera metafizicii şi încercând să definească răul, Sfântul Maxim Mărturisitorul arată că „răul nu era, nici nu va fi ceva ce subzistă prin firea proprie. Căci nu are corespondenţă în cele ce sunt. Nu e nici calitate, nici cantitate, nici relaţie, nici loc, nici timp, nici poziţie, nici acţiune, nici mişcare, nici aptitudine, nici patimă (pasivitate, afect) contemplată în chip natural în vreo existenţă şi în nici una din acestea toate nu subzistă prin vreo înrudire naturală. Nu e nici început (principiu), nici mijloc, nici sfârşit. Ci, ca să-l cuprind într-o definiţie, voi spune că răul este abaterea lucrării puterilor (facultăţilor) sădite în fire de la scopul lor şi nimic altceva. Sau iarăşi, răul este mişcarea nesocotită a puterilor naturale spre altceva decât spre scopul lor, în urma unei judecăţi greşite".

Sintetizând, Sfântul Maxim considera că răul constă în „necunoaşterea cauzei celei bune a lucrurilor". Acesta, orbind mintea şi deschizând larg simţirea îl îndepărtează pe om de Dumnezeu, sădind, în locul dragostei de Dumnezeu, iubirea pătimaşă a lucrurilor ce cad sub simţuri.

La fel, Sfântul Ioan Scărarul spune că „răutatea nu este în ea însăşi nimic, că nu e nici o fiinţă oarecare şi nu are nici un ipostas".

„Dintre definiţiile date răului, în teologia răsăriteană urmând demonstraţiilor lui Dionisie Pseudo-Areopagitul, s-a impus aceea de „accident", „defect" şi „lipsă de perfecţiune", iar dintre cauzele lui, cel mai des se arată că răul nu are o cauză eficientă şi una deficientă. Adevărata şi ultima lui cauză o constituie voinţa liberă a omului sau mai exact liberul arbitru, *gnomi*, din terminologia Sfântului Maxim Mărturisitorul, îndreptată într-un sens, o direcţie şi către o finalitate negativă, opusă binelui, adică vieţuirii celei bune şi virtuoasă. Răul este o scădere, o lipsă, un minus în existenţă. Răul împlinit deplin este non-existenţă, pervertirea, robirea şi desfiinţarea existenţei în temeliile sale. El nu este totuşi o lipsă deplină, totală a existenţei, ci o ştirbire gravă a ei, o afectare radicală, o slăbire sensibilă a ei, o lipsă de realitate şi consistenţă autentică" — afirmă Părintele Profesor Ioan Cristinel Teşu în cartea sa „Din iadul patimilor spre raiul virtuţilor" apărută la Editura Christiana, la Bucureşti, în anul 2000 — în primul capitol al ei intitulat: „Răul fizic şi moral — o deficienţă sau un accident al creaţiei?".

„Deşi unii teologi şi moralişti vorbesc de o cauză suplimentară a răului, în sensul că „originea răului se află parţial şi în diavol, căci răul s-a instalat în el cu atâta putere încât ambii aproape se identifică", totuşi originea sa reală o constituie libera alegere sau liberul arbitru. În centrul chipului lui Dumnezeu, din constituţia umană, se află acest dor şi bun firesc — libertatea de deliberare, alegere şi hotărâre, chiar dacă ea este întunecată, eclipsată sau restrânsă ca manifestare datorită păcatelor care o pervertesc şi o subjugă. Dar, oricât de restrânsă ar fi ea îi dă omului, totuşi, posibilitatea de alegere între bine şi rău. Stăruinţa în virtute dă autoritate şi fermitate în firea noastră binelui, obişnuinţa în rău îi dă acestuia o putere asupra sufletului" — precizează tot Părintele Teşu în aceeaşi lucrare.

Prin urmare, răul nu are nici o definiţie, nici cauză şi nu este în conformitate cu natura. El este de fapt, o lipsă, o neputinţă, o slăbiciune, o abatere şi cădere de la adevărata fiinţă şi esenţă, şi a binelui.

Răul este în lume, în viaţă şi în om, un efect ontologic. Pentru acest motiv el nu are o „cauză eficientă", ci una „deficientă", în calitate de lipsă a binelui. Răul nu are o existenţă ipostatică şi nici un ipostaz propriu, o fiinţă sau existenţă proprie ci este ne-existenţă în colaborare cu binele. Răul este, în teologia lui Dionisie „alăturea de drum, alături de scop, alături de natură, alături de cauză, alături de început, o disproporţie, o slăbiciune, o eroare... El este fără ţintă, fără frumuseţe, fără raţiune, imperfect, fără temei, fără cauză, nedeterminat, steril, neavând existenţă de sine nicicând şi sub nici o formă".

El este dezordine, neexistenţă, mască a ordinii şi existenţei, minciună, chip ireal al realităţii, caricatura binelui, reflexie falsă a binelui.

Concluzia pe care o trage Dionisie Areopagitul este că el „n-are o existenţă (substanţială), ci numai o umbră de substanţă pentru că se produce din cauza binelui şi nu din cauza proprie. Răul ca rău „n-are existenţă nici nu există între cele existente".

Răul, deci, nu este o substanţă, nu este ceva real, ci lipsa binelui din substanţă, un defect şi nu o entitate. Potrivit lui Diadoh al Foticeii, răul nu este în fire, căci nimeni nu este rău prin fire. El se produce prin pofta inimii care dă formă la ceea ce nu are fiinţă, la ceea ce nu există, prin gânduri şi sentimente rele, păcătoase. Dar oricât de multe şi variate ar fi acestea Sfântul Diadoh ne arată limpede că „e mai puternică firea binelui decât deprinderea răului".

O altă problemă pe care a pus-o în discuţie Dionisie este existenţa răului personalizat — diavolii sau modul lor de implicare la rău. Dionisie susţine că răul nu îşi are originea sau nu izvorăşte de la îngerii răi, deşi se identifică cu ei. Potrivit teologiei sale, îngerii răi nu sunt astfel — răi — prin firea lor, ci au devenit aşa prin cădere. Atât timp cât şi-au păstrat legătura cu Dumnezeu, Creatorul lor, au fost buni, ca de astfel întreaga operă a lui Dumnezeu. Odată căzuţi, s-au îndepărtat de izvorul binelui şi al luminii şi se apropie tot mai mult de oceanul tenebros al întunericului şi păcatului. Răul nu îşi are originea în ei, deşi s-a instalat în ei definitiv. Demonii, pentru Dionisie, nu sunt răi prin fire, ci prin lipsa virtuţilor îngereşti iniţiale, întru care au fost creaţi. Răul din ei este „o pervertire, o slăbire de la situaţia cuvenită lor, un defect, o imperfecţiune, o neputinţă, o slăbire, o pierdere, o scădere a puterii care trebuia să le păstreze perfecţiunea în ei". Răul demonic constă în mânie iraţională, dorinţă nechibzuită, imaginaţie nestăpânită" — susţine acelaşi Părinte I.C. Teşu în aceeaşi lucrare.

În cadrul acestui ontologism, Dionisie susţine că demonii au un dor de bine, de frumos. Prin faptul că au dobândit fiinţa de la Dumnezeu, ei sunt — consideră Dionisie — buni şi doritori de frumos şi de a vedea binele, pentru că doresc să fie, să existe, să trăiască, să înţeleagă cele ce sunt. Însă, prin căderea lor şi lipsa sau pierderea bunurilor pentru care au fost creaţi, ei sunt răi. Ei — spune Dionisie — sunt răi întrucât nu există, iar dorind ceea ce nu există, ei doresc răul. Pentru demon „răul constă în aceea că el este contrar gândului celui bun; pentru suflet în a fi contra raţiunii, pentru trup, în a fi contrar firii".

STELIAN GOMBOŞ

Hadrian şi Ierusalimul

(Urmare din pag. a 5-a)

tulburi ca apele, a apărut şi un cap al răscoalei, pe numele său Simon, întâlnit când ca Simon bar Koziba („fiul minciunii"),[3] când ca Bar-Khoba („fiul stelei"), care se pretindea a fi Mesia, cel anunţat de prooroci. *Şi mulţi profeţi mincinoşi se vor scula şi pe mulţi îi vor amăgi (Mt. 24, 11).* Sacerdotul Eliazar l-a ajutat pe Bar-Khoba să înflăcăreze fanatismul gloatei, care a trecut la masacrarea coloniştilor romani.[4] *Eu am venit în numele Tatălui Meu şi voi nu mă primiţi; dacă va veni altul în numele lui însuşi, pe acela-l veţi primi (In. 5, 43).*

La început, autorităţile romane nu au luat în serios răscoala, alarmându-se doar în momentul în care s-a extins în întreaga Palestină. Doi guvernatori, pe rând, nu au putut face faţă situaţiei — este vorba de Tineius Rufus şi Publius Marcellus —, motiv pentru care Hadrian a fost nevoit să vină pe teatrul de operaţiuni şi să-i încredinţeze comanda lui Iulius Severus, guvernatorul Britanniei, în acel moment. Experimentatul general roman s-a ferit de o luptă în stil mare, preferând tactici de contra-guerilă, atacând gradat fiecare localitate, punct de aprovizionare şi de rezistenţă. Metoda s-a dovedit eficientă, răsculaţii fiind, în final, sleiţi şi în pragul colapsului rezistenţional. Ultimul cuib, citadela de la Bether, a căzut în anul 135 d.Hr. Dio Cassius relatează: *Foarte puţini scăpară cu viaţă... astfel că aproape întreaga Iudee a ajuns un deşert aşa precum i se prezisese mai înainte de răscoală. Templul lui Solomon, faţă de care ei păstrează o mare veneraţie, s-a dărâmat de la sine.*[5] Într-adevăr, prezicerile arătau că locuitorii Palestinei *vor cădea sub ascuţişul sabiei şi vor fi duşi robi la toate neamurile şi Ierusalimul va fi călcat în picioare de neamuri (Lc. 21, 24).*

Din punct de vedere politic, Palestina — numele sub care, în epoca romană, era cunoscută vechea Iudee, care devine provincia Siria-Palestina — scade ca importanţă. Distrusă prin politica pământului pârjolit dusă de răsculaţi, zona nu mai este decât un deşert. Ierusalimul, şters de pe faţa pământului, este înlocuit cu un oraş roman. În acest sens, dramatismul unui fragment vetero testamentar este elocvent: *O, Doamne, Dumnezeule, vei pierde oare tot ce a mai rămas din Israel, vărsându-Ţi mânia asupra Ierusalimului (Iez. 9, 8).* Sub aspect psihologic, speranţa într-o renaştere naţională imediată este curmată, răspunsul Divinităţii fiind copleşitor: *Eu voi lucra cu urgie; ochiul meu nu-i va cruţa şi eu nu mă voi îndura. Chiar de ar striga ei cu glas mare la urechile Mele, nu-i voi auzi (Iez. 8, 18).*

Palestina va fi golită de locuitorii săi de baştină, ajunşi pe pieţele de sclavi, situaţie ce a provocat o spectaculoasă cădere a cursurilor.[6] În epoca de care ne ocupăm, întreg comerţul de sclavi din bazinul Mediteranei îşi avea pieţele de desfacere în cadrul Imperiului Roman. Tranzacţii importante se desfăşurau atât în insula Delos, unde, după mărturia lui Strabo, zilnic se vindeau 10 000 de sclavi, cât şi la Roma. Deşi vânzătorii şi cumpărătorii erau persoane private, comerţul cu sclavi era atent supravegheat din partea statului, cu intenţia de a ţine evidenţa tranzacţiilor şi a percepe taxe.[7]

Distrugerea templului, din anul 70, dublată de această catastrofă, din anul 135, care a dus la radierea statului evreu de pe harta lumii — până în 1948 — a avut consecinţe dintre cele mai importante în istoria creştinismului. Cu alte cuvinte, avuseseră dreptate Sf. Ştefan, care condamnase templul, şi Sf. Pavel, care anunţase sfârşitul Legii şi transferul Alianţei divine în beneficiul creştinilor proveniţi din păgâni. *Şi această Evanghelie a împărăţiei va fi propovăduită în toată lumea, spre mărturie la toate neamurile, şi atunci va veni sfârşitul (Mt. 24, 14).* Izolaţi dincolo de Iordan, iudeo-creştinii din Pella încetează să mai conteze pentru istoria ulterioară a creştinismului. În schimb, avem de-a face, de acum încolo, tot mai mult, cu o Biserică a *neamurilor* (a celorlalte neamuri) care a vădit facultatea de a îngloba creator culturile acelor *neamuri* care o compuneau. Apoi, vocaţia sintetică a Europei secolelor ce au urmat anilor 70 şi 135 d.Hr. a transfigurat patrimoniile asimilate, generând paradigma unei universalităţi care se desface hermeneutic în *stiluri* şi *orizonturi culturale* mereu noi. Nici o altă religie, precum creştinismul, nu a reuşit performanţa de a face să rodească un număr atât de mare de culturi locale aprioric distante sau chiar paralele.[8]

---

3 J. Eisenberg, *O istorie a evreilor*, trad. de J. Raşu, Bucureşti, Humanitas, 1993, p. 80.
4 Tudor, *op. cit.*, p. 74.
5 Tudor, *op. cit.*, pp. 74-75.
6 Eisenberg, *op. cit.*, p. 82.
7 N. Lascu, *Cum trăiau romanii*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică, 1965, p. 309.
8 T. Bakonsky, *Ispita binelui. Eseuri despre urbanitatea credinţei*, Bucureşti, Editura Anastasia, p. 76.

Un Crăciun... post-modernist!?

Au trecut de mult „vremurile de bejenie", în care singurele sărbători autentice pe care le puteau trăi românii erau cele camuflate, în care nu se vorbea decât tăinuit despre un Moș Crăciun aflat în „exil" sau la „canal" pentru că nu era „membru de partid", în schimb era în mare vogă Moș Gerilă, tovarăș cu nume sonor și cu trecere „sus", la apariția căruia toți copiii știau să recite cu sfioasă pioșenie poezii de preaslăvire a „iluștrilor conducători" ai Țării. Dacă ar fi să facem un portret al omului acelor vremuri, am avea în față un om aflat în ignoranță și în beznă datorită dezinformării programate, trăind într-o societate în care toți membrii ei erau egali între ei, însă „unii", erau „mai egali decât alții", cum bine spunea Orwell în romanul său „Ferma animalelor". Toate acestea sunt — cum spuneam —, de mult istorie, sau zac uitate în vreun colț prăfuit de amintire, [illegible]te care, încet, se așterne uitarea cu clemența-i binecuvântată, așa cum este scris în firea lucrurilor.

[illegible] la aproape cincisprezece ani de la „Revoluția" decembrie, lucrurile au luat-o ireversibil pe un făgaș cu totul diferit. „Societatea ignoranței" de până în '89 a devenit o societate informațională, al cărei cetățean este bombardat cu date din toate domeniile, pe „canalele" supersensibilizate ale celor cinci simțuri.

Informația, ieri ignorată, capătă astăzi valoare vitală pentru fiecare membru al proaspetei democrații, știut fiind faptul că cine o deține, deține puterea, acest miraj al tuturor din toate timpurile, pentru că fiecare în felul lui, chiar dacă subconștient, nutrește speranța că măcar o dată în viață îi va privi pe ceilalți „de la înălțime". Ajuns în această postură privilegiată, va tuna și va fulgera asupra celorlalți, care, nu destul de puternici ca să-i calce în picioare pe alții în vederea atingerii propriilor aspirații, își acceptă condiția de simpli muritori de rând, mocnind în suflete însă dorința de dreptate, în orice fel ar fi aceasta făcută.

Iată-ne deci așa cum suntem, populând o lume în care domnește bunul plac al fiecăruia, condiție necesară și suficientă instaurării unui regim pentru care sloganul cel mai vehiculat și mai în vogă ar fi: „bellum omnium contra omnes". Ce ne mai poate oare salva de situația aceasta...?

De undeva, de sus..., mult mai de sus, ca în fiecare an de vreo două milenii încoace, în Noaptea Sfântă de Crăciun se coboară tainic peste Pământ o nouă Ordine, o nouă Împărăție, a păcii între oameni și a oamenilor cu ei înșiși. Primii „cetățeni" ai acestei Împărății sunt cei simpli, cei umili, cei săraci. Și cum ar putea fi altfel, când Împăratul tuturor se naște într-o iesle, Smerit, înconjurat de necuvântătoare, arătând oricui are ochi de văzut și urechi de auzit că inimile au alte „legi" decât creierele cibernetizate care funcționează pe bază de informații, logice ce-i drept, dar glaciale. Inimile pulsează de sentimente, realități pe care informaționalul le sufocă, le ucide.

Însă, este Crăciun! Nici urmă de dorință de putere, nici urmă de orgoliu egoist. Războiul a rămas doar în sufletul omului informațional care se regăsește singur cu el însuși, suficient lui însuși, dar nefericit; ceva totuși îi mai lipsește

însă și lui: ... mai multă informație! Ea poate ar reuși să-l facă fericit! Mass-media îi sare în ajutor, grijulie, cu tot ce își dorește. Internetul îi aduce în suflet ceea ce el nici nu visase până nu de mult. Acum este împlinit. Pe nesimțite însă abundența informațională îi tocește discernământul, sufletul nu mai triază materialul pe care îl primește, conștiința sa suprasaturată nu mai discriminează între bun și rău, realitatea lui interioară și exterioară este deformată...

Din înălțimi, răsună voioase glasurile îngerești izbucnite în colindele sfinte: „Hristos Se naște, măriți-L!" Un Dumnezeu cu „chip de rob" (Fil. 2, 7), într-o peșteră din Betleem, Se naște pentru a fi slăvit, dar și pentru a-i slăvi pe cei smeriți ca El.

„Hristos Se naște, ... măriți-L!" Măriți-L pe El, Cel Care a înțeles mai bine decât oricine obida omului simplu, neluat în seamă de nimeni, dat la o parte de toți cei care îndrăznesc să vorbească „de sus" și să poarte, fariseic, haine șic, suficient de luxoase încât să acopere golul dinlăuntrul lor. Măriți-L pe Cel Care a venit „nu cu năluciri, ca să ne înspăimânte" (Molitfelnic), cum fac toți cei care altfel nu pot impresiona decât făcând uz de putere și amenințând tunător.

„Hristos Se naște, ... măriți-L!" Dintre lecțiile pe care ni le oferă Crăciunul, lecția smereniei este, de departe, cea mai importantă. Este lecția pe care trebuie să și-o însușească omul zilelor noastre pentru a-și regăsi umanitatea pierdută, pentru a se regăsi pe sine, nu prin sublinierea diferențelor, ci a ceea ce are în comun cu ceilalți semeni ai săi.

Descoperirea punților de legătură între oameni nu se face însă la nivel informațional, ci profund sentimental, emoțional, căci aici nu mai încape duplicitatea. În ciuda progresului fantastic atins de știință și de tehnică, sentimentele nu pot fi clonate. Pe acestea se întemeiază totul în definitiv.

Crăciunul e o stare de spirit, de trăire intensă. Importantă este trăirea autentică a lui, nu fiind informați despre el din ziare, televizor și/sau de pe Internet, ci participând efectiv la el, în Biserica ce se transformă pentru o noapte în peștera gata să-L primească pe Domnul.

În Noaptea de Crăciun, câte o „stea de la Răsărit" pornește spre călăuzirea fiecăruia către Hristos, iar cântul îngeresc răsună îndemnător pentru fiecare suflet smerit:... „Hristos Se naște, măriți-L!"

Pr. VASILE GAFTON

Vin colindătorii

(Urmare din pag. a 4-a)

a colinda, sunt redate în cuvinte și cântări, în vers și cânt, fiind parcă buchete de flori dalbe, pe care copiii le dăruiesc din sufletul lor nevinovat.

În curând vor răsuna, asemenea unor clopoței, glasurile argintii ale micilor colindători prin colindele pe care nu le întâlnești atât de frumoase și variate la nici un popor ca la poporul român. Ei, parcă, îi înlocuiesc pe îngerii cerului:

„Îngerașii l-au cântat,
Pe păstori i-au anunțat"

pentru că sufletul lor curat este mai aproape de aceștia când vor vesti că un prunc mic a fost născut prin puterea Sfântului Duh:

„O, ce veste minunată
În Vifleem se arată
Că s-a născut prunc,
Prunc din Duhul Sfânt".

Să-i întâmpinăm cu dragoste, să le deschidem larg ușile caselor și sufletele în această minunată noapte, căci:

„Nu e noapte mai frumoasă,
Noaptea-aceasta-i noapte-aleasă;
Noaptea-aceasta-i noapte sfântă
Căci colindele se cântă".

Să le creăm trăiri cu valoare de amintire, acasă și la grădiniță, în jurul bradului luminos când sunt fericiți:

„Moș Crăciun, ca și tine,
Moș mai darnic nu-i pe lume!",

când mulțumesc:

„Pentru bradul luminos
Doamne-ți mulțumim frumos!"

și promit că vor colinda și în anul viitor:

„Și la anul vom veni
Numai dacă ne-ți primi;
Și mai multe vom ura,
Un covrig dacă ne-o-ți da!"

Chemarea Asociației pentru Cinstirea Eroilor Martiri din Decembrie 1989, adresată locuitorilor Sibiului și Autorităților locale și centrale

În luna mai 1990 s-a hotărât de către Asociația pentru Cinstirea Eroilor Martiri, căzuți în Revoluția din 1989, împreună cu Autoritățile locale din acea perioadă și împreună cu Arhiepiscopia Sibiului, construirea unei biserici pe Bulevardul Mihai Viteazul, cu hramul Înălțarea Domnului și Sfântul Ierarh Nicolae, închinată memoriei eroilor martiri sibieni.

Prin sacrificiul și jertfa deosebită a credincioșilor ortodocși ai urbei noastre, sub îndrumarea preotului-paroh Achim Băcilă și cu sprijinul Ministerului Culturii (D-nul ministru Răzvan Teodorescu), această biserică a devenit realitate.

În prezent se execută ultimele lucrări de finisare: pictură și amenajarea curții.

Asociația pentru Cinstirea Eroilor Martiri din Decembrie '89 vine acum cu propunerea ca numele eroilor martiri sibieni să fie evidențiat pe un monument reprezentativ, așezat în curtea bisericii, împreună cu bustul domnitorului erou Mihai Viteazul.

Rugăm arhitecții sibieni și artiștii plastici să stabilească locul și forma acestor opere de artă, opere ce vor dăinui de-a lungul secolelor și vor aminti generațiilor prezente și viitoare de jertfa lui Mihai Viteazul, care a unit sub sceptrul lui, pentru prima oară, cele trei Țări românești, în anul de glorie 1600, precum și de jertfa tinerilor sibieni căzuți în însângeratul Decembrie 1989.

Am fi bucuroși dacă proiectele acestor opere de artă ar fi contribuția maeștrilor sibieni.

Amintim că datorită jertfei acestor tineri răpuși de gloanțe în Decembrie 1989, Sibiul a primit titlul de Oraș Erou Martir.

Conștienți de sprijinul tuturor sibienilor care au dat dovadă de înțelegere și cu alte ocazii, rugăm autoritățile locale să facă toate demersurile necesare pentru realizarea acestor deziderate.

Comitetul de conducere al Asociației pentru Cinstirea Eroilor Martiri, Decembrie '89 și Consiliul parohial al bisericii de pe Mihai Viteazul, Sibiu — noiembrie 2004

Biserica pentru o Europă unită

(Urmare din pag. 1)

mânt pentru a ne restaura ontologic, a reface legătura noastră cu Dumnezeu și de a ne izbăvi din urmările păcatului strămoșesc. Teologia persoanei privită din punctul de vedere al doctrinei creștine a stat la baza formei de gândire a Europei, imprimând o viziune relațional-personală nu numai despre Dumnezeu dar și despre om, lume și istorie. Tocmai de aceea Denis de Rougemont și după el Constantin Noica afirmau că Europa s-a născut la 325, odată cu Sinodul I Ecumenic de la Niceea, care a definit dogma privitoare la cea de a doua persoană a Sf. Treimi, Mântuitorul Iisus Hristos. Deci rădăcinile creștine ale Europei sunt lucruri palpabile, dovedite istoric și care nu pot fi tăgăduite. Fără identitatea ei creștină, Europa se transformă într-un recipient irațional de ideologii, într-o entitate fără tradiție și prin urmare fără opoziții și fără propuneri constructive.

Paul Valery a arătat granițele reale ale Europei afirmând că *„Europa există acolo unde domnește influența credinței creștine, a lumii latine și a literaturii eline"*.

Deschiderea creștinismului față de popoarele Europei a fost un element fundamental pentru nașterea acesteia deoarece datorită acesteia creștinismul nu a devenit o religie națională ci a acceptat ca pe niște egali pe oamenii proveniți din toate neamurile, țările și stările sociale, oferind o identitate comună tuturor și creând astfel sentimentul că toți aparțin aceleiași lumi.

„Casa europeană — după cuvântul arhiepiscopului Hristodulos al Greciei — *a fost ridicată astfel: grație faptului că creștinii au păstrat educația elină, tradiția de drept romană dar mai presus de toate s-au luptat pentru transformarea unui imperiu crunt într-o republică creștină"* (cf. *Europa Noastră*, în Almanah bisericesc 2004, Târgoviște, p. 72).

Europa este produsul creștinismului, este bogăția culturală născută în urma faptului că Biserica Creștină a oferit tuturor popoarelor o identitate comună, o educație comună și o concepție comunitară.

Biserica Ortodoxă a fost un factor important de formare a identității civilizației europene. Părinții greci ai primelor veacuri au realizat o sinteză armonioasă și echilibrată a principiilor spiritului european, iar Biserica Ortodoxă dăinuie în spiritul acestei tradiții patristice.

Ortodoxia a păstrat legături directe, prin spiritul ei puternic tradițional, cu conținutul primordial al elementelor fundamentale ale spiritului european după cum acestea s-au întipărit în tradiția patristică și în moștenirea spirituală a popoarelor creștine până în timpurile noastre.

Și astăzi Biserica Ortodoxă este pe deplin conștientă de rolul pe care îl are în procesul de integrare europeană și caută prin mijloacele ei specifice să contribuie la realizarea acestui vis al popoarelor bătrânului nostru continent.

Intrarea României în Uniunea Europeană va aduce după sine, așa cum este firesc, prezența B.O.R. în structurile europene. Astfel, alături de celelalte popoare ortodoxe, noi românii vom avea o mare șansă în istoria europeană. Pentru noi va fi o adevărată binecuvântare de la Dumnezeu, a ni se oferi posibilitatea să valorificăm tezaurul de credință și de trăire creștină în forma sa cea mai curată, tezaur pe care îl deținem și prin care putem îmbogăți sufletul Europei.

Aș dori să închei cu un fragment din Declarația Comună semnată de S. Sa Papa Ioan Paul al II-lea și P. F. Părinte Patriarh Teoctist la Vatican în 2002 *„Biserica nu este o realitate închisă în ea însăși: ea este trimisă în lume și este deschisă către lume. Noile posibilități care se creează într-o Europă deja unită și care își extinde granițele pentru a îmbrățișa popoarele și culturile din partea centrală și răsăriteană a continentului constituie o provocare pe care creștinii din Răsărit și din Apus trebuie să o întâmpine împreună. Cu cât vor fi mai uniți în mărturisirea Unicului Dumnezeu cu atât ei vor da expresie, consistență și spațiu sufletului creștin al Europei, sfințeniei vieții, demnității și drepturilor fundamentale ale persoanei umane, dreptății și solidarității păcii, reconcilierii, valorilor familiei, apărării creației. Europa întreagă are nevoie de bogăția culturală creată de creștinism"*.

Să-l rugăm pe Dumnezeu *„Părintele Luminilor de la care se coboară toată darea cea bună și tot darul cel desăvârșit"* (Iacob, 1, 17) să ne lumineze calea și mintea întru înfăptuirea acestui mare deziderat al poporului nostru.

Biserica se roagă și lucrează în acest sens sub oblăduirea Sf. Duh și speranța noastră este că idealul ei se va împlini curând.

AGENDA I.P.S. MITROPOLIT ANTONIE

● **Marți, 16 NOIEMBRIE 2004** — A primit pe Monahia Filofteia Potcoavă, starețа Mânăstirii Bunești, Protopopiatul Rupea și pe P.C. Pr. Susanu Mihail de la Galați.
— A primit pe d-na Chioaru Elena din Sibiu.
— A primit pe P. C. Pr. Totolici Constantin din Galați.
— A primit pe P.C. Pr. Ambrozie Botez din Basarabia.
— A primit pe dl. Nicolae Rusu din Oradea.
— A primit pe P.C. Pr. Ioan Comșulea de la Parohia Brașov-Blumăna II, împreună cu P.C. Pr. Comșulea Ciprian de la Parohia Brașov-Spitale III și Pr. Eugen Comșulea de la Parohia Brașov-Spitale II.
— A primit pe dl. Gheorghe Ciuhandu, Primarul Timișoarei, însoțit de d-nii Ovidiu Spătaru și Toma Roman din Sibiu.
— A primit pe P.C. Pr. lector Constantin Necula de la Facultatea de Teologie din Sibiu.
— A primit pe P.C. Pr. lector Dr. Nicolae Moșoiu de la Facultatea de Teologie din Sibiu împreună cu o delegație de preoți din străinătate, participanți la o conferință teologică.

● **Miercuri, 17 NOIEMBRIE 2004 — (Ziua de naștere a Î.P.S. Mitropolit Dr. Antonie).**
— După săvârșirea „Te-Deum-ului" la Catedrala mitropolitană în cinstea Înalt Prea Sfinției Sale, a oferit o recepție la care au participat: P.S. Visarion Rășinăreanu, episcop-vicar și Permanența Arhiepiscopiei Sibiului, Dl. General de Brigadă Nicolae Uscoi, comandantul Academiei Trupelor de Uscat din Sibiu și Membru al Consiliului Eparhial, P. Cuv. Arhim. Ilarion Uns, starețul Mânăstirii „Brâncoveanu" de la Sâmbăta de Sus și Exarh al Mânăstirilor, profesori ai Facultății de Teologie, împreună cu decanul Arhid. conf. dr. Dorin Oancea, Protopopii Gheorghe Șebu al Sibiului, Ioan Găban al Mediașului și Protopopul Ioan Ciocan al Făgărașului.
— Au participat de asemenea dl. subprefect dr. Cornel Langa, preoți și diaconi ai Catedralei, angajați și ostenitori ai Arhiepiscopiei și ai Facultății de Teologie, alte persoane.
— Î.P.S. Mitropolit a rostit un cuvânt de mulțumire și de învățătură tuturor celor prezenți.

● **Joi, 18 NOIEMBRIE 2004** — A primit pe d-na Mariana Lăcătuș din Sibiu.
— A primit pe P.C. Pr. Herda Ioan de la Parohia „Sf. Nicolae" II Brașov.
— A primit pe studentul Ovidiu Popovici de la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna" din Sibiu.
— A primit pe P.C. Pr. Ezechil Oancea, consilierul economic al Arhiepiscopiei.

● **Vineri, 19 NOIEMBRIE 2004** — A primit pe P.C. Pr. prof. Drd. Victor Neamțu, Directorul Seminarului Teologic „Dumitru Stăniloae" din Brașov.

● **Sâmbătă, 20 NOIEMBRIE 2004** — A primit pe P.C. Pr. Gheorghe Streza, consilierul administrativ-bisericesc al Arhiepiscopiei.

● **Luni, 22 NOIEMBRIE 2004** — A prezidat lucrările Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului.

● **Marți, 23 NOIEMBRIE 2004** — A primit la Reședința mitropolitană pe P.C. Pr. Prof. Gheorghios Metallinos, decanul Facultății de Teologie din Atena.
— A primit pe P.C. Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan, consilierul cultural al Arhiepiscopiei.
— A primit pe P.C. Pr. Comșa Alexandru și fiul Călin de la parohia Ghimbav, protopopiatul Brașov.
— A primit pe P.C. Pr. Paul Lupu cu soția de la parohia Lovnic, protopopiatul Brașov.
— A primit pe P.C. Pr. Eugen Buta, inspectorul eparhial al Arhiepiscopiei.

● **Joi, 25 NOIEMBRIE 2004** — A primit pe P.C. Pr. Ezechil Oancea, consilierul economic al Arhiepiscopiei.
— A primit pe P.C. Pr. Dumitru Luca și soția de la parohia „Calea Poplăcii", protopopiatul Sibiu.
— A primit pe P.C. Pr. Nicolae Lațchescu, asistent social din Sibiu.
— A primit pe P.C. Pr. Ioan Eugen Buta, Inspectorul Eparhial al Arhiepiscopiei.

Pr. VALENTIN SICOE
— Secretar eparhial —

ITINERAR PASTORAL

Din încredințarea și cu binecuvântarea Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Dr. ANTONIE PLĂMĂDEALĂ, Prea Sfințitul Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, VISARION RĂȘINĂREANU, **a săvârșit următoarele:**

● **21 NOIEMBRIE 2004 — P.S. Sa** a săvârșit Sfânta Liturghie arhierească în biserica „Sf. Treime" din Dârste, Brașov, rostind cuvânt de învățătură (pr. paroh Vasile Bogdan). A binecuvântat și noua Capelă mortuară din incinta cimitirului parohial.

● **23 NOIEMBRIE 2004 — P.S. Sa** a primit pe P.C. Pr. prof. Dr. Gheorghios Metallinos, decanul Facultății de Teologie din Atena.

● **27 NOIEMBRIE 2004 — P.S. Sa** a săvârșit Sfânta Liturghie în Capela mitropolitană.

● **28 NOIEMBRIE 2004 — P.S. Sa** a săvârșit Sfânta Liturghie arhierească în Capela Spitalului militar din Sibiu (pr. paroh Dr. Zamfir Papară). Seara a slujit Vecernia în Catedrala mitropolitană.

● **29 NOIEMBRIE 2004 — P.S. Sa** a participat la Serbarea închinată patronului spiritual al Colegiului Pedagogic „Andrei Șaguna" din Sibiu, rostind cuvânt de învățătură.
— Seara, a slujit Vecernia și Litia în Catedrală.

● **30 NOIEMBRIE 2004 — P.S. Sa** a săvârșit Sf. Liturghie arhierească în Capela „Sf. Ap. Andrei" de la Liceul „Carol I" din Sibiu, rostind cuvânt de învățătură.
— A oficiat la amiază după tradiție parastasul pentru pomenirea mitropolitului Andrei Șaguna în Catedrala mitropolitană.
— A participat la festivitățile organizate de parohiile din Rășinari de ziua Sf. Andrei, oficiind un trisaghion la mausoleul mitropolitului Andrei Șaguna.
— Seara a luat parte la lucrările Simpozionului „1 Decembrie 1918" organizat la Cercul Militar Sibiu.

● **1 DECEMBRIE 2004 — P.S. Sa** a oficiat în fața Cercului Militar din Sibiu o slujbă de Te-Deum cu prilejul Zilei naționale a României și a asistat apoi la parada militară.

● **3 DECEMBRIE 2004 — P.S. Sa** a participat la Academia Evanghelică din Sibiu, la întâlnirea responsabililor cu întocmirea Martirologiului celor care au murit în închisorile comuniste pentru România.

● **4 DECEMBRIE 2004 — P.S. Sa** a săvârșit împreună cu *Î.P.S. Andrei,* slujba de înmormântare a credincioasei Felicia Bar din Câmpeni-Alba.
— Seara a slujit Vecernia în Catedrală.

● **5 DECEMBRIE 2004 — P.S. Sa** a săvârșit Sfânta Liturghie arhierească în biserica parohială din Rotbav, protopopiatul Brașov, hirotonind întru preot, pe seama acestei parohii pe P.C. diacon Gheorghe Cioacă.
— Seara a slujit și a predicat la Vecernie în biserica „Sf. Nicolae" din orașul Râșnov, jud. Brașov.

● **6 DECEMBRIE 2004 — P.S. Sa** a săvârșit Sf. Liturghie arhierească în biserica voievodală „Sf. Nicolae" din Șcheii Brașovului, rostind cuvânt de învățătură (pr. parohi Vasile Prodea și Ioan Herda).
— Tânărul teolog Călin Constantin Comșa a fost hirotonit întru diacon onorific.

● **7 DECEMBRIE 2004 — P.S. Sa** a făcut parte din soborul slujitor care, la invitația P.S. Calinic al Argeșului, a oficiat Sfânta Liturghie arhierească în Catedrala episcopală din Curtea de Argeș cu prilejul pomenirii Sf. Mucenițe Filofteia.

● **8 DECEMBRIE 2004 — P.S. Sa** a făcut o vizită la Centrul Eparhial din Roman unde s-a întâlnit cu *P.S. Episcop Eftimie* și cu *P.S. Arhiereu-vicar Ioachim.*

● **9 DECEMBRIE 2004 — P.S. Sa** a făcut parte din soborul slujitor care sub protia *Î.P.S. Mitropolit Daniel* al Moldovei și Bucovinei a oficiat la Mânăstirea Cămârzani, jud. Suceava, slujba de înmormântare a episcopului Gherasim Putneanul, prezentând mesajul *Î.P.S. Mitropolit Antonie* al Ardealului.

● **11 DECEMBRIE 2004 — P.S. Sa** a săvârșit Sfânta Liturghie arhierească în Capela mitropolitană hirotonind întru diacon pe teologul Ionuț-Ciprian Ilea.
— Seara a slujit Vecernia în Catedrala mitropolitană.

● **12 DECEMBRIE 2004 — P.S. Sa** a săvârșit Sfânta Liturghie arhierească în biserica parohială din Ohaba, prot. Făgăraș, hirotonind întru preot pe seama acesteia pe P.C. diacon Ionuț-Ciprian Ilea, iar întru diacon pe teologul Nicolae-Lucian Nan.
— A vizitat canonic și mânăstirea Bucium.
— Seara, a participat, în biserica militară din Făgăraș, la Concertul de colinde susținut de către corul bisericesc din Șinca-Nouă și de către Corul Seminarului Teologic din Făgăraș.

Arhid. VASILE AVRAM

● Semnalăm ● Semnalăm ●

● Editura Rosmarin publică cartea: *Vasile Lovinescu și Funcțiunea Tradițională.* Acest volum este alcătuit de: Florin Mihăiescu și Roxana Cristian (București, 297 pag.).

Pe Vasile Lovinescu l-am întâlnit de multe ori și multe mi-a mai spus. Îi plăcea să vină pe jos, de la Fălticeni până la Râșca, unde era mănăstire de maici și unde mă chemase să le fac cancelaria. Nici nu știu de câte ori a venit Lovinescu în timp ce eram acolo. Mi-aduc bine aminte că era un om liniștit, cu un grai blând, dar îmi dădeam seama încă de-atunci că e un om peste măsură de învățat, cu care puteai conversa ore întregi. Știam că e scriitor.

S-a născut la 30 decembrie 1905, și a trecut la [illegible]ele veșnice în 1980, la frumoasa vârstă de 75 de ani, [illegible]d o cardiopatie ischemică dureroasă.

Tatăl lui, Octav, era magistrat, de fel din Rădășeni, iar mama, Ana Cetățeanu, era din Subcetate, aproape de cetatea Sarmisegetuzei. Din familia lui s-au născut neașteptat de mulți oameni de litere. Era criticul Eugen Lovinescu (unchi), era apoi romancierul Anton Holban (văr), apoi dramaturgul Horia Lovinescu (frate), până la scriitoarea din exil Monica Lovinescu (vară), și la Alexandrina Lovinescu (vară).

Lovinescu a avut încă de mic copil, — cum spun în volum Florin Mihăiescu și Roxana Cristian, — un loc anume, marcat de destinul unicității și al singurătății. A participat de multe ori la cenaclul *„Sburătorul"* al criticului Eugen Lovinescu, care era de altfel unchiul său. S-a căsătorit cu Steliana Victoria Păunescu, care era ortodoxă, și pe care am cunoscut-o și eu, apoi întâlnindu-ne, că era o expertă în contabilitate. Deși era creștină, nu-i făcea lui Vasile Lovinescu nici o problemă.

Fiind frate cu dramaturgul Horia Lovinescu și mai ales văr cu Monica Lovinescu, a trebuit să aibă grijă de Securitate. Așa că nu a fost niciodată arestat de Securitate.

Cred că am scris cândva despre „Creangă și Creanga de aur". Apoi din „Creanga de aur" a mai scris două studii intitulate „Ciubăr-Vodă" și „Moș Nichifor Coțcariu". A scris apoi multe povestiri ciudate interpretate istoric. A terminat prin „Jurnal Alchimic", în „Însemnări inițiatice" și „Meditații, Simboluri, Rituri", în care și-a notat unele din gândurile cele mai profunde.

La sfârșitul vieții el s-a mutat din nou la Fălticeni, despre care scrie: *„Pentru mine monotonia Fălticeniului se transmută în incantațiune. Nu e amorțire, din contră. Probă e că pot scrie la Creangă, care îmi dă prilej de nenumărate și neprevăzute actualizări".*

Vasile Lovinescu a fost un scriitor mare și văd încă vreo opt volume care vor fi publicate de Editura Rosmarin.

Îmi aduc astfel aminte de desele întâlniri la Râșca, care, iată, acum îl fac celebru și care vor apărea curând.

*

● *Clopotele Athosului.* Note de călătorie. Cartea este scrisă de Bucur Chiriac, cu o postfață de Radu Cârneci (Ed. Ametist 92, București, 2000, 230 pag.).

Bucur Chiriac s-a născut la 1 mai 1932 în Buzău. Termină Liceul Industrial și își ia bacalaureatul la Brașov. Îndată după bacalaureat e numit muzeograf la Muzeul de Istorie din Ploiești. Urmează apoi cursurile Facultății de Filologie din București, după care e chemat să lucreze în diplomație, fiind numit atașat cultural la Ambasada din Moscova. În 1993 este numit prim-secretar al Ambasadei Române din Sofia.

Este membru al Uniunii Scriitorilor din 1985.

Așa se face că a vizitat și Sfântul Munte Athos, de unde a strâns materialul necesar, despre multele mănăstiri pe care le-a văzut, începând chiar cu Prodromul, care e un schit românesc aproape de vârful muntelui.

Mi-am amintit și eu de vizitele pe care le-am făcut în Athos, vizitând bineînțeles întâi Schitul Prodromul, unde acum e Stareț părintele Arhim. Petroniu Tănase. Pe atunci erau alți monahi, printre care aș numi pe părintele Dometie Trihenea. Am văzut și eu marile mănăstiri ascunse prin Muntele Sfânt, în care mai existau încă călugări vechi, care au trecut între timp la cele veșnice. Cu deosebită plăcere mi-am amintit de toate acestea, citind cartea Domnului Bucur Chiriac.

„Cetate a ortodoxismului, Sfântul Munte Athos cu istoria fascinantă, marcată de celebre personalități clericale și laice, trăiește azi o vie și complexă activitate de revitalizare la timpul prezent.

Toate acestea — idei și fapte — dar și altele, fac din cartea de față — semnată de scriitorul și diplomatul Bucur Chiriac, un mijloc de „documentare" istorică și bisericească dintre cele mai complexe. Citind-o, memoria noastră se încarcă de simțire românească (ritmând timpul asemenea unei inimi din afara trupului țării!) nume de voievozi binecredincioși și ziditori de lăcașuri pentru închinăciune, de boieri mai mari sau mai mărunți, dăruitori de bunuri nelumești, de monahi evlavioși, stăruitori în fapte de sfințenie, de cărturari statornici ori în trecere" (Radu Cârneci).

Eu aș îndemna pe tot omul să citească această carte plină de înțelepciune și plină de har.

ANTONIE P.

La poartă la Ștefan Vodă

Colindă din Moldova

La poartă la Ștefan Vodă,
Boierii s-au strâns la vorbă

Dar vorba de cine este?
De Iisus născut în iesle.

Atunci Ștefan, Domn prea sfânt,
De la rugă auzind

Pe boieri care vorbeau
Și pe Domnul preamăreau

El pe dată s-a plecat,
Cu boierii s-a-nchinat.

Și cu glasul de supus
A mărit pe Iisus.

Steaua sus răsare

Steaua sus răsare
Ca o taină mare,
Steaua strălucește
Magilor vestește,

Că astăzi Curata,
Prea nevinovata,
Fecioara Maria
Naște pe Mesia.

Magii cum zăriră,
Steaua și porniră,
Mergând după rază,
Pe Hristos să-l vază.

Și dacă porniră
Îndată-l găsiră,
La Dânsul intrară
Și se închinară.

Cu daruri gătite
Lui Hristos menite,
Având fiecare
Bucurie mare,

Care bucurie
Și aici să fie
De la tinerețe
Pân-la bătrânețe.

Cu sufletul luminat de strălucirea stelei de la Betleem, întâmpinăm pe toți cititorii, abonații și sprijinitorii, prin cuvântul scris, ai publicației șaguniene „Telegraful Român", cu urarea de sănătate, pace, bucurii în familie și multe împliniri în noul an!

Redacția

ANUNȚ

În urma hotărârii Consiliului Arhiepiscopesc al Arhiepiscopiei Sibiului, prețul unui abonament anual la „Telegraful Român", pe anul 2005 este de 150 000 lei, iar al „Revistei Teologice" de 175 000 lei. Banii se vor vira obligatoriu în contul Nr. RO69 RNCB 4200 0000 0061 0001, B.C.R. Sibiu.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, Str. Mitropoliei nr. 35. Articolele nepublicate nu se înapoiază.
Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu

COMITETUL DE REDACȚIE: **Dr. Antonie Plămădeală**, Mitropolitul Ardealului — președinte; **P. S. Visarion Rășinăreanu** - Episcop-vicar — vicepreședinte; **Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan** — redactor responsabil; **Pr. prof. Dr. Mircea Păcurariu.**
I.S.S.N. 1223-8392

Abonamentul pe un an: 125 000 lei. Cont nr. 2511.1-61 1/ROL B.C.R. Sibiu. Pentru cititorii de peste hotare costul unui abonament anual este de 25 dolari S.U.A. (cont nr. 2511.1-61.15/U.S.D.; cont Euro 2511.1 - 61.34/EUR) sau echivalentul în altă valută. Banca Comercială Sibiu, str. Emil Cioran nr. 1.